

**PRZYGOTOWANIE PROJEKTÓW PLANÓW ZADAŃ OCHRONNYCH DLA OBSZARÓW
NATURA 2000:
SOU „DOLINA BIEBRZY” I OSO „OSTOJA BIEBRZAŃSKA”**

**ZAGROŻENIA I ZADANIA OCHRONNE
DLA GATUNKÓW PTAKÓW
– PRZEDMOTÓW I POTENCJSALNYCH
PRZEDMIOTÓW OCHRONY**

Grzegorz Grzywaczewski i zespół „ptaki”

Lista gatunków

L.p.	gatunek
1	cietrzew
2	bąk
3	bączek
4	bocian czarny
5	bocian biały
6	trzmiełodjad
7	bielik
8	błotniak stawowy
9	błotniak zbożowy
10	błotniak łąkowy
11	orlik krzykliwy
12	orlik grubodzioby
13	kropiatka
14	zielonka

Lista gatunków

L.p.	gatunek
15	derkacz
16	żuraw
17	kszyk
18	dubelt
19	rycyk
20	kulik wielki
21	krwawodziób
22	rybitwa rzeczna
23	rybitwa białowąsa
24	rybitwa czarna
25	puchacz
26	Usztką błotna
27	lelek

Lista gatunków

L.p.	gatunek
28	dziesięcioł zielonosiwy
29	dziesięcioł czarny
30	dziesięcioł średni
31	dziesięcioł białogrzbiety
32	lerka
33	podróżniczek
34	wodniczka
35	mucholówka mała
36	ptaki wędrowne

definicje wskaźników

A409 cietrzew *Tetrao tetrix*

Wskaźnik - parametr siedlisko

	FV (właściwy) Liczebność jest stabilna w dłuższym okresie (mogą występować naturalne fluktuacje) oraz populacja wykorzystuje potencjalne możliwości obszaru, oraz struktura wiekowa, rozrodczość i śmiertelność prawdopodobnie nie odbiegają od normy	U1 (niezadowalający) Liczebność wykazuje powolny trend spadkowy lub jest znacznie niższa od potencjalnych możliwości obszaru lub struktura, rozrodczość albo śmiertelność są antropogenicznie zaburzone	U2 (zły) Liczebność wskazuje silny trend spadkowy lub struktura wiekowa, rozrodczość i śmiertelność są zaburzone w sposób zagrażający powstaniem takiego trendu w najbliższej przyszłości
cietrzew	- bór bagienny o niskim zadrzewieniu (0,2–0,4) o powierzchni powyżej 100 ha	- bór bagienny o niskim zadrzewieniu (0,2–0,4) o powierzchni 50-100 ha	- bór bagienny o niskim zadrzewieniu (0,2–0,4) o powierzchni poniżej 50 ha
(muszą być spełnione co najmniej 6 kryteriów)	- torfowiska wysokie z pojedynczymi sosnami lub kępami sosen o powierzchni powyżej 100 ha	- torfowiska wysokie z pojedynczymi sosnami lub kępami sosen o powierzchni 50-100 ha	- torfowiska wysokie z pojedynczymi sosnami lub kępami sosen o powierzchni poniżej 50 ha
opracowano na podstawie: Niepublikowany przewodnik GIOŚ	- otwarte wrzosowiska o powierzchni powyżej 100 ha	- otwarte wrzosowiska o powierzchni 50-100 ha	- otwarte wrzosowiska o powierzchni poniżej 50 ha
	- torfowiska niskie o powierzchni powyżej 100 ha	- torfowiska niskie o powierzchni 50-100 ha	- torfowiska niskie o powierzchni poniżej 50 ha
	- wilgotne łąki o powierzchni powyżej 100 ha	- wilgotne łąki o powierzchni 50-100 ha	- wilgotne łąki o powierzchni poniżej 50 ha
	- obecność, dostępność ziemi/piasku na „kąpiele piaskowe” - do 10% powierzchni obszaru	- obecność, dostępność ziemi/piasku na „kąpiele piaskowe” – 5-10% powierzchni obszaru	- obecność, dostępność ziemi/piasku na „kąpiele piaskowe” – poniżej 5% powierzchni obszaru
	- obecność, dostępność żwiru na gastrolity – powyżej 3 miejsc/50ha	- obecność, dostępność żwiru na gastrolity – 2-3 miejsca/50ha	- obecność, dostępność żwiru na gastrolity – 1 miejsce/50ha

A409 cietrzew *Tetrao tetrix*

Parametr populacja

Gatunek/wskaznik	FV (właściwy)	U1 (niezadowalający)	U2 (zły)
	Liczebność jest stabilna w dłużym okresie (mogą występować naturalne fluktuacje) oraz populacja wykorzystuje potencjalne możliwości obszaru, oraz struktura wiekowa, rozrodczość i śmiertelność prawdopodobnie nie odbiegają od normy	Liczebność wykazuje powolny trend spadkowy lub jest znacznie niższa od potencjalnych możliwości obszaru lub struktura, rozrodczość albo śmiertelność są antropogenicznie zaburzone	Liczebność wskazuje silny trend spadkowy lub struktura wiekowa, rozrodczość i śmiertelność są zaburzone w sposób zagrażający powstaniem takiego trendu w najbliższej przyszłości
cietrzew – Dyrcz 2005: 185-190/s. trend 2012 - 52	- trend liczebności w ciągu ostatnich 15 lat: stabilny lub wzrost lub spadek do 10%	- trend liczebności w ciągu ostatnich 15 lat: spadek o 10-50%	- trend liczebności w ciągu ostatnich 15 lat: spadek powyżej 50%
cietrzew - % populacji krajowej (1% - około 8 os.)	- występowanie powyżej 1% populacji krajowej	- występowanie 1% populacji krajowej	- występowanie poniżej 1% populacji krajowej

A409 cietrzew *Tetrao tetrix*

Parametr stan zachowania gatunku

FV (właściwy)	U1 (niezadowalający)	U2 (zły)
Brak istotnych, negatywnych oddziaływań i nie przewiduje się większych zagrożeń w przyszłości, nie obserwuje się negatywnych zmian w populacji i siedlisku. Zachowanie gatunku w perspektywie 10-20 lat jest niemal pewne.	Zachowanie gatunku w perspektywie 10-20 lat nie jest pewne, ale jest prawdopodobne, o ile uda się zapobiec istniejącym, negatywnym oddziaływaniom i przewidywanym umiarkowanym zagrożeniom.	Zachowanie gatunku w perspektywie 10-20 lat będzie bardzo trudne, silne negatywne zmiany w populacji i siedlisku lub przewidywane znaczne zagrożenia w przyszłości (praktycznie nie do wyeliminowania)
- trend liczebności w ciągu ostatnich 15 lat: stabilny lub wzrost lub spadek do 10%	- trend liczebności w ciągu ostatnich 15 lat: spadek o 10-50%	- trend liczebności w ciągu ostatnich 15 lat: spadek powyżej 50%
- torfowiska wysokie z pojedynczymi sosnami lub kępami sosen o powierzchni powyżej 100 ha	- torfowiska wysokie z pojedynczymi sosnami lub kępami sosen o powierzchni 50-100 ha	- torfowiska wysokie z pojedynczymi sosnami lub kępami sosen o powierzchni poniżej 50 ha
- torfowiska niskie o powierzchni powyżej 100 ha	- torfowiska niskie o powierzchni 50-100 ha	- torfowiska niskie o powierzchni poniżej 50 ha
- wilgotne łąki o powierzchni powyżej 100 ha	- wilgotne łąki o powierzchni 50-100 ha	- wilgotne łąki o powierzchni poniżej 50 ha

A409 cietrzew *Tetrao tetrix*

Liczebność (dane przekazane przez Biebrzański Park Narodowy):

2012 r. – 52 tokujące samce

Parametr 1 „populacja”: U2

Parametr 2 „siedlisko”: U1

Parametr 3 „szanse zachowania gatunku”: U2

łączna ocena stanu ochrony: U2

A409 cietrzew *Tetrao tetrix* – przykładowe siedliska

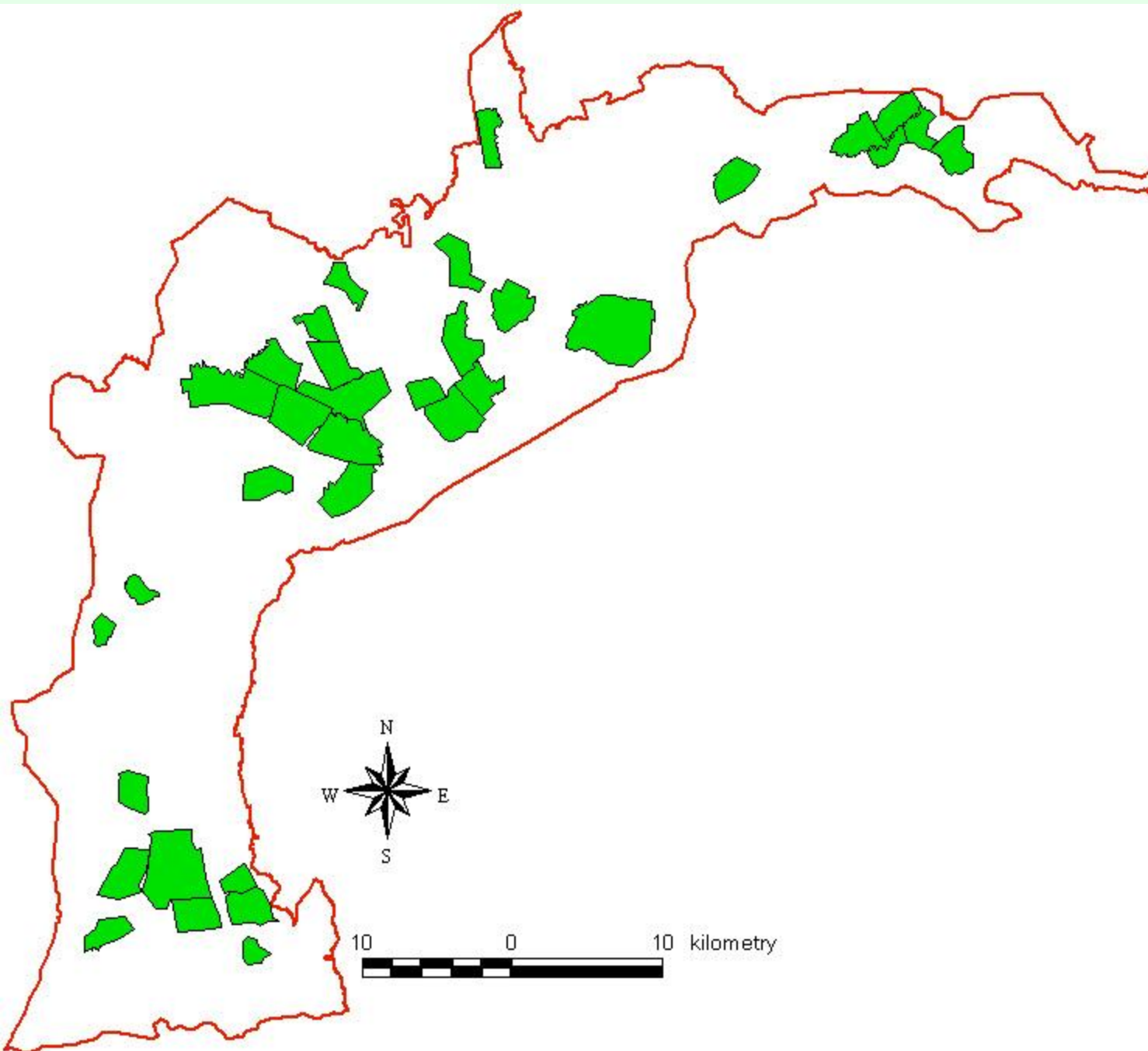
A409 cietrzew *Tetrao tetrix* – przykładowe siedliska

A409 cietrzew *Tetrao tetrix*

A409 cietrzew *Tetrao tetrix*

A409 cietrzew *Tetrao tetrix*

Zagrożenia	Metody działań ochronnych	Cele zabiegów ochronnych
– zarastanie podmokłych terenów otwartych,	– ograniczanie sukcesji na gruntach nieleśnych zasiedlanych przez cietrzewia	- utrzymanie terenów otwartych niezbędnych do funkcjonowania populacji
– osuszanie terenów podmokłych,	– budowa zastawek na rowach odwadniających, opracowanie planu gospodarowania wodą, przeciwdziałanie powstawaniu nielegalnego drenażu,	- utrzymanie terenów niezbędnych do funkcjonowania populacji
– intensywna penetracja ostoi przez ludzi, presja turystyczna,	– intensywna kontrola szlaków turystycznych w okresie lęgowym (marzec-lipiec)	- zmniejszona penetracja siedliska w okresie tokowisk i okresie lęgowym,
– drapieżnictwo (lis, kuna, jenot, dzik)	– redukcja liczebności drapieżników	- zmniejszenie presji drapieżnictwa

A409 cietrzew *Tetrao tetrix*

Zagrożenia	Metody działań ochronnych	Cele zabiegów ochronnych
– izolacja populacji	– w przypadku dalszego spadku liczebności stworzenie hodowli zachowawczej <i>ex situ</i> , opartej na osobnikach o genotypie właściwym dla NE Polski, w tym potomstwie dzikich ptaków z populacji biebrzańskiej oraz zasilanie populacji wyklutymi w niewoli osobnikami o odpowiednim genotypie	- niedopuszczenie do wymarcia cietrzewia w dolinie Biebrzy, zachowanie miejscowego genotypu

A021 bak *Botaurus stellaris*

Liczebność:

Kontrola	Basen Dolny	Basen Środkowy	Basen Górny	Razem
20-30.04.	55	10	0	65
1-10.05.	37	7	0	44
10-20.05.	43	6	0	49

Parametr 1 "populacja": FV

Parametr 2 „siedlisko”: U1

Parametr 3 „szanse zachowania gatunku”: FV

łączna ocena stanu ochrony: FV

A021 bąk *Botaurus stellaris* – przykładowe siedliska

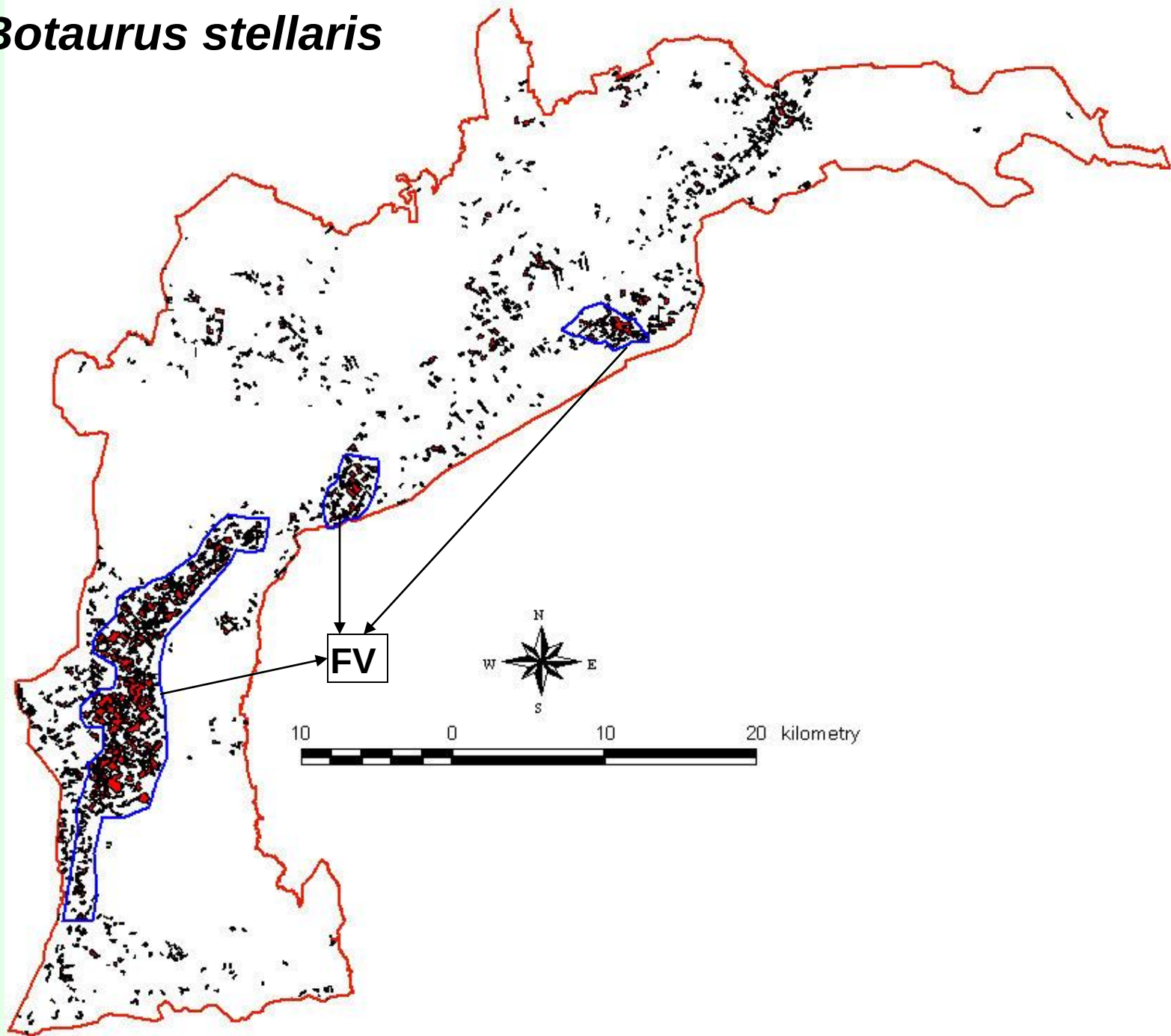
Bąk - szuwary z trzcinaą pospolitą *Phragmites australis*, pałką wąskolistną *Typha langustifolia*, turzycami *Carex sp.*

A021 bąk *Botaurus stellaris* – przykładowe siedliska

A021 bak *Botaurus stellaris*

A021 bąk ***Botaurus stellaris***

Zagrożenia	Metody działań ochronnych	Cele zabiegów ochronnych
- regulacje rzek, kanałów, osuszanie terenów podmokłych, duże wahania poziomu wody,	-opracowanie planu gospodarowania wodą, - przeciwdziałanie powstawaniu nielegalnego drenażu,	-utrzymanie podmokłych łąk i torfowisk, - zapobieganie przesuszeniu siedlisk, - utrzymanie wody na stałym poziomie w okresie lęgowym,
- turystyka, wędkarstwo	- intensywna kontrola szlaków turystycznych, zarówno lądowych jak i wodnych w okresie lęgowym (kwiecień-lipiec) a także okresowe ich zamykanie dla ruchu turystycznego	- zmniejszona penetracja siedliska w okresie lęgowym
- drapieżnictwo (norka amerykańska, jenot, potencjalnie szop pracz)	- regulacja liczebności norki amerykańskiej, jenota oraz potencjalnie szopa pracza	- utrzymanie populacji gatunku
– nadmierny hałas pochodzenia antropogenicznego (ze względu na specyficzną komunikację dźwiękową, charakteryzującą się niskim pasmem częstotliwości, bąk jest szczególnie narażony na to negatywne oddziaływanie, zwłaszcza w sąsiedztwie szlaków komunikacyjnych)	– ograniczanie poziomu hałasu komunikacyjnego w sąsiedztwie stanowisk bąka poprzez: odpowiednie nasadzenia roślinności, tworzenie nasypów, ograniczanie prędkości pojazdów, stosowanie cichych nawierzchni drogowych itp., - utrzymanie lub zmniejszenie przepustowości dróg w granicach obszaru Natura 2000, na istniejącym poziomie (zakaz poszerzania dróg)	- ograniczenie wpływu czynników antropogenicznych

A022 bączek *Ixobrychus minutus*

Liczebność:

2012: 7-10 par

2013 r.: 7-10 par

Parametr 1 "populacja": FV

Parametr 2 „siedlisko”: U1

Parametr 3 „szanse zachowania gatunku”: U1

łączna ocena stanu ochrony: U1

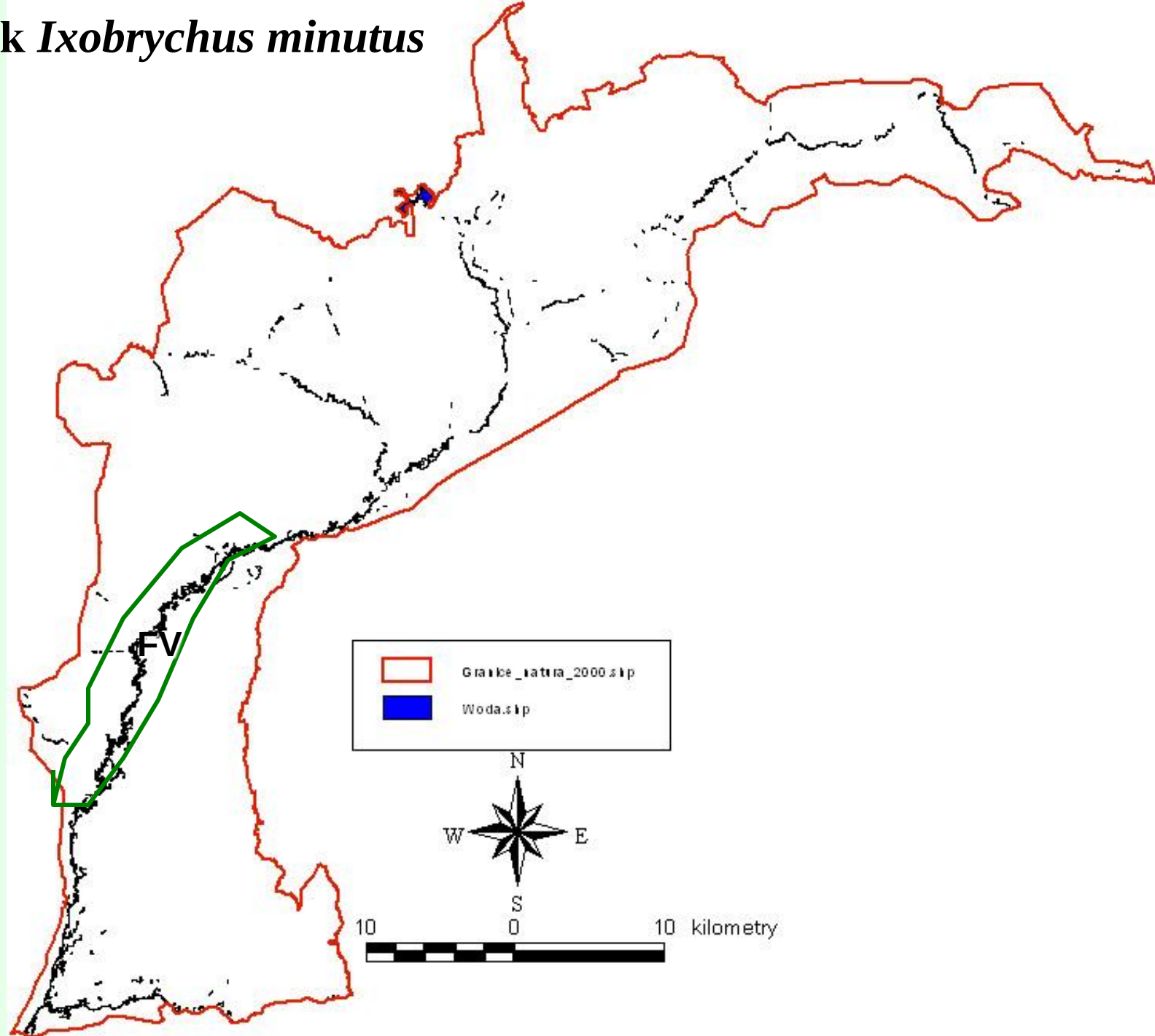
A022 bączek *Ixobrychus minutus* – przykładowe siedliska

Bączek - zabagnione doliny rzeczne, z dobrze rozwiniętą roślinnością, trzcinowiskami, szuwarami pałki wąskolistnej lub szerokolistnej, zaroślami krzewiastych wierzb (wikiniska, łozowiska)

A022 bączek *Ixobrychus minutus*

A022 bączek *Ixobrychus minutus*

Zagrożenia	Metody działań ochronnych	Cele zabiegów ochronnych
-wzmożony ruch turystyczny na rzekach, - wędkarstwo,	- intensywna kontrola szlaków turystycznych, zarówno lądowych jak i wodnych w okresie lęgowym (kwiecień – lipiec) a także okresowe ich zamykanie dla ruchu turystycznego,	- zmniejszona penetracja siedliska w okresie lęgowym
- usuwanie krzewów i drzew wzdłuż rzek	- kontrolowane usuwania krzewów i drzew nad brzegami rzek	- utrzymanie optymalnych warunków siedliskowych

A031 bocian biały Ciconia ciconia

Liczebność:

2009 r. – 490 par

Parametr 1 "populacja": FV

Parametr 2 „siedlisko”: FV

Parametr 3 „szanse zachowania gatunku”: FV

łączna ocena stanu ochrony: FV

A031 bocian biały *Ciconia ciconia*

A031 bocian biały *Ciconia ciconia*

A031 bocian biały *Ciconia ciconia*

A031 bocian biały *Ciconia ciconia* - zagrożenia

A031 bocian biały *Ciconia ciconia*

Zagrożenia	Metody działań ochronnych	Cele zabiegów ochronnych
- utrata terenów żerowiskowych z powodu zmiany sposobu ich użytkowania (przekształcanie TUZ na grunty rolne lub ich zabudowa) - spadek zasobności pokarmowej żerowisk z powodu odwadniania podmokłych terenów otwartych - śmiertelność na urządzeniach linii energetycznych niskiego i średniego napięcia	-zapisy w Miejscowych Planach Zagospodarowania Przestrzennego zabezpieczające przed zabudową ważne żerowiska gatunku; - promowanie gospodarki łąkowej i pastwiskowej; - przeciwdziałanie przekształcaniu TUZ na grunty orne -opracowanie planu gospodarowania wodą, -przeciwdziałanie powstawaniu nielegalnego drenażu,	- zachowanie odpowiednich siedlisk żerowiskowych, w szczególności łąk kośnych i pastwisk - utrzymanie zasobności środowiska w pokarm - niedopuszczenie do spadku liczebności populacji z powodu niedoboru odpowiednich miejsc gniazdowych - zmniejszenie lub wyeliminowanie śmiertelności ptaków wskutek porażen prądem

A031 bocian biały *Ciconia ciconia*

Zagrożenia	Metody działań ochronnych c.d.	Cele zabiegów ochronnych
	- budowa platform gniazdowych tylko w przypadkach, gdy dotychczasowe gniazdo spadło lub uległo zniszczeniu (brak potrzeby zwiększania liczebności populacji w Ostoi przez budowę dodatkowych platform gniazdowych) -zakładanie platform gniazdowych na słupach z istniejącymi gniazdami; -zakładanie podziemnych kabli przesyłowych w miejscowościach z największą liczbą gniazd bociana białego; -inne zabezpieczenia przed porażeniami ptaków na liniach energetycznych według potrzeb	

A081 błotniak stawowy *Circus aeruginosus*

Liczebność:

2012 r. – 106 par

Parametr 1 "populacja": FV

Parametr 2 „siedlisko”: FV

Parametr 3 „szanse zachowania gatunku”: FV

łączna ocena stanu ochrony: FV

MARSH HARRIER

♂ Marsh Harrier (unusually pale)

♂ Hen Harrier

ad. ♀

ad. ♂

ad. ♂

ad. ♀

juv.

2nd-s. ♂

ad. ♀

ad. ♂

note difference in shape: Marsh Harrier has longer wings, but somewhat shorter tail

black tip

red-brown

grey

pale brown coverts

brown-bellied

pointed wings

BLACK-WINGED KITE

- **Błotniak stawowy** *Circus aeruginosus* (L., 1758) **Status:** Nieliczny, lokalnie średnio liczny, ptak lęgowy niżu - ok. 5000 par.

A081 błotniak stawowy *Circus aeruginosus*

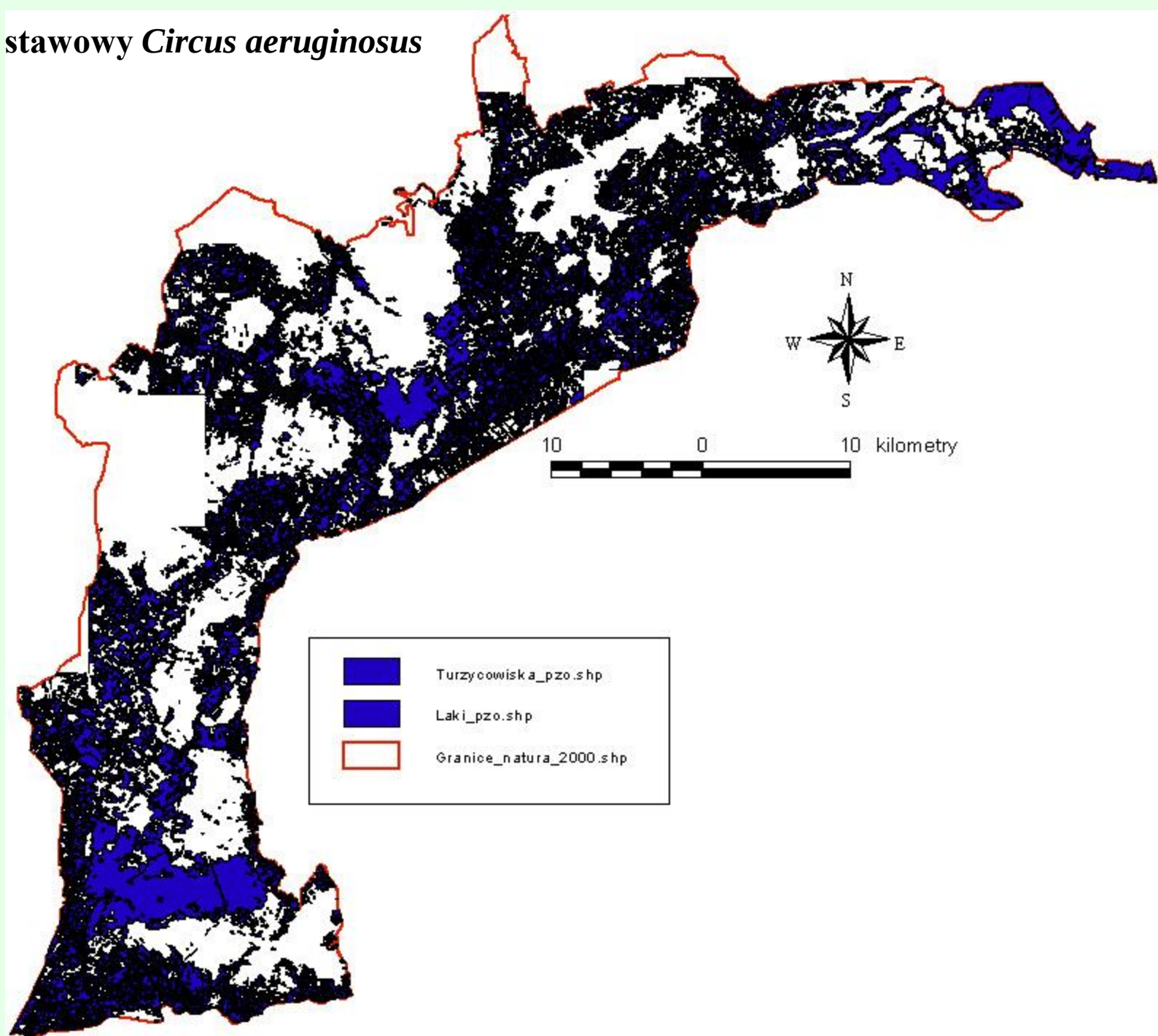
Błotniak stawowy – zbiorniki wodne z trzcinowiskami i szuwarami, torfowiska zarastające trzcinami i zaroślami wierzbowymi.

A081 błotniak stawowy *Circus aeruginosus*

A081 błotniak stawowy *Circus aeruginosus*

A081 błotniak stawowy *Circus aeruginosus*

Zagrożenia	Metody działań ochronnych	Cele zabiegów ochronnych
- intensywna gospodarka zarówno na łąkach i pastwiskach jak i na polach uprawnych,	-zastosowanie ekstensywnego użytkowania łąk, koszenie raz w roku po 15.07., - zastosowanie programów rolnośrodowiskowych (rolnośrodowiskowo-klimatycznych) w granicach Ostoi	-umożliwienie wyprowadzenia lęgów bez strat spowodowanych przez sprzęt używany do koszenia, -utrzymanie mozaikowatej struktury krajobrazu, zmniejszenie nawożenia i mechanizacji rolnictwa
-melioracje rzek, kanałów, - osuszanie trenów podmokłych,	- opracowanie planu gospodarowania wodą, przeciwdziałanie powstawaniu nielegalnego drenażu,	- utrzymanie podmokłych łąk i torfowisk, zapobieganie przesuszeniu siedlisk,
- zarastanie przesuszonych łąk i torfowisk przez zarośla wierzbowe i drzewa,	- usuwanie krzewów łąk i torfowisk,	- utrzymanie odpowiedniego siedliska lęgowego,
- znaczny wpływ antropopresji (wędkarstwo, turystyka)	- intensywna kontrola szlaków turystycznych, zarówno lądowych jak i wodnych w okresie lęgowym (kwiecień – lipiec) a także okresowe ich zamykanie dla ruchu turystycznego,	- zmniejszona penetracja siedliska w okresie lęgowym

A082 błotniak zbożowy *Circus cyaneus*

Liczebność:

1. 2012-2013 – 0 par

Parametr 1 "populacja": U2

Parametr 2 „siedlisko”: U1

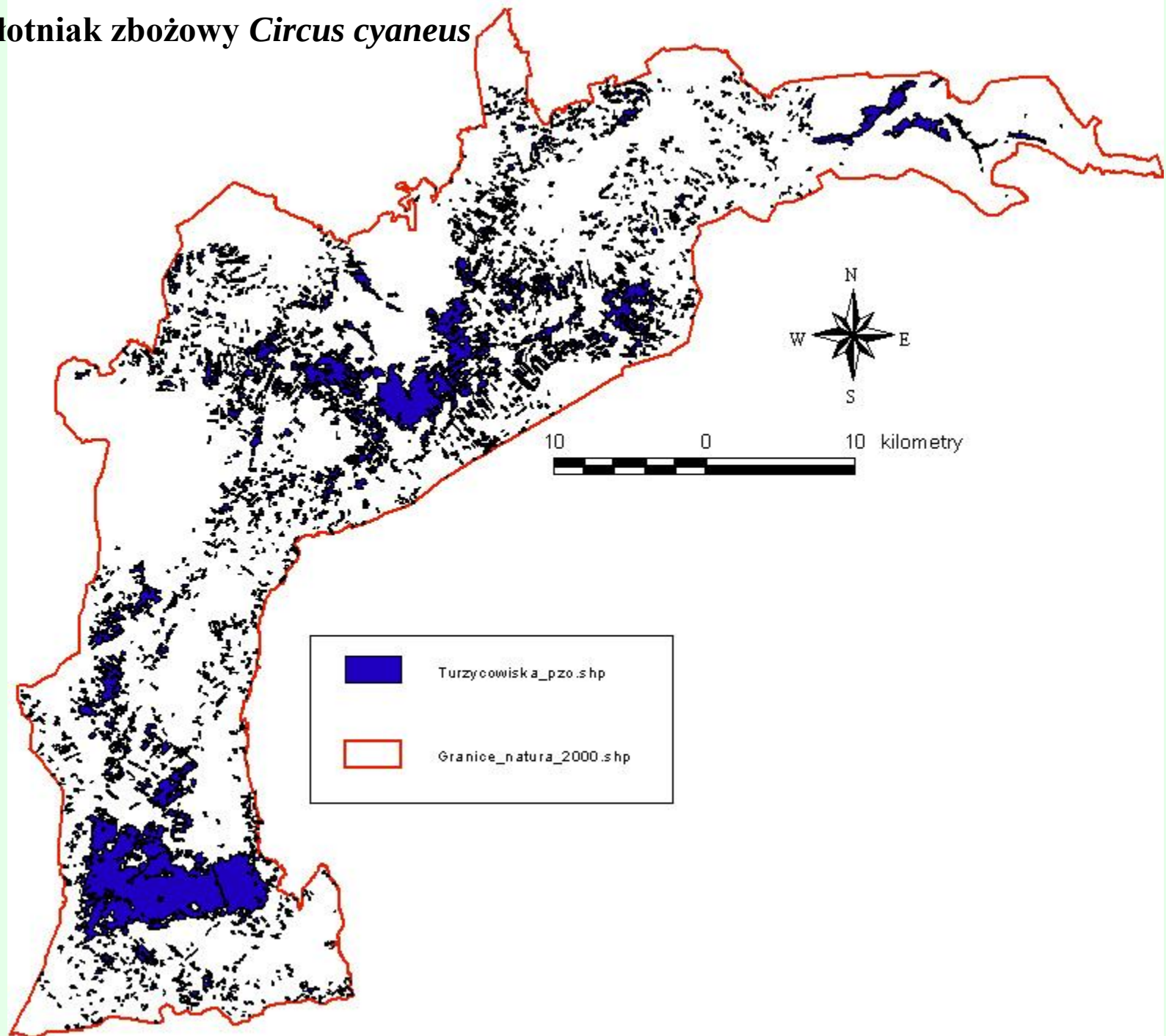
Parametr 3 „szanse zachowania gatunku”: U2

łączna ocena stanu ochrony: U2

Błotniak zbożowy
Circus cyaneus (L.,
 1766) **Status:**
 Skrajnie nieliczny
 ptak lęgowy niżu
 (30-40 par).

A082 błotniak zbożowy *Circus cyaneus*

A082 błotniak zbożowy *Circus cyaneus*

Zagrożenia	Metody działań ochronnych	Cele zabiegów ochronnych
- intensywna gospodarka zarówno na łąkach i pastwiskach jak i na polach uprawnych,	-zastosowanie ekstensywnego użytkowania łąk, koszenie raz w roku po 15.07., - zastosowanie programów rolnośrodowiskowych (rolnośrodowiskowo-klimatycznych) w granicach Ostoi	- umożliwienie wyprowadzenia lęgów bez strat spowodowanych przez sprzęt używany do koszenia, utrzymanie mozaikowatej struktury krajobrazu, zmniejszenie nawożenia i mechanizacji rolnictwa
-melioracje rzek, kanałów, -osuszanie terenów podmokłych,	- opracowanie planu gospodarowania wodą, przeciwdziałanie powstawaniu nielegalnego drenażu,	-utrzymanie podmokłych łąk i torfowisk, -zapobieganie przesuszeniu siedlisk,

A084 błotniak łąkowy *Circus pygargus*

Liczebność:

2012 r. – 33 pary

Parametr 1 "populacja": U2

Parametr 2 „siedlisko”: U1

Parametr 3 „szanse zachowania gatunku”: U2

łączna ocena stanu ochrony: U2

Błotniak łąkowy
Circus pygargus (L., 1758) **Status:**
 Lokalnie nieliczny,
 zwykle bardzo
 nieliczny, ptak
 lęgowy niżu (1200-
 1500 par)

A084 błotniak łąkowy *Circus pygargus*

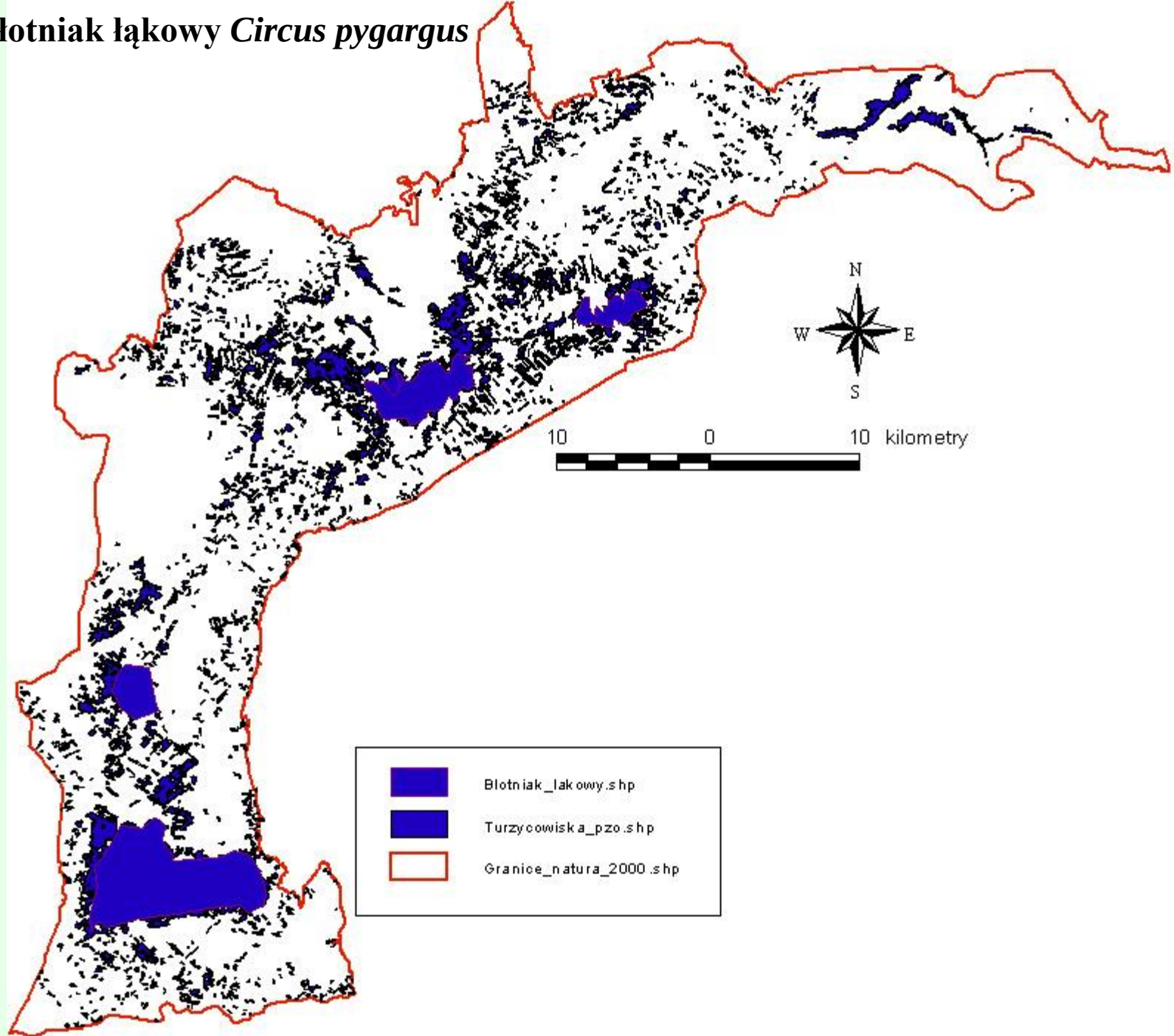
Siedliska: łąki i otwarte
turzycowiska

A084 błotniak łąkowy *Circus pygargus*

A084 błotniak łąkowy *Circus pygargus*

A084 błotniak łąkowy *Circus pygargus*

Zagrożenia	Metody działań ochronnych	Cele zabiegów ochronnych
- intensywne koszenie łąk i pastwisk,	- zastosowanie ekstensywnego użytkowania łąk, koszenie raz w roku po 15.07. - zastosowanie programów rolnośrodowiskowych (rolnośrodowiskowo-klimatycznych) w granicach Ostoi	- umożliwienie wyprowadzenia lęgów bez strat spowodowanych przez sprzęt używany do koszenia,
- melioracje rzek, kanałów, osuszanie terenów podmokłych,	- opracowanie planu gospodarowania wodą, przeciwdziałanie powstawaniu nielegalnego drenażu,	- utrzymanie podmokłych łąk i torfowisk, zapobieganie przesuszeniu siedlisk,
- intensywne i monokulturowe (np. kukurydza) rolnictwo	- zastosowanie programów rolnośrodowiskowych (rolnośrodowiskowo-klimatycznych) w granicach Ostoi	- utrzymanie mozaikowej struktury krajobrazu, zmniejszenie nawożenia i mechanizacji rolnictwa

A119 kropiatka *Porzana porzana*

Liczebność:

2012 r. – 4745 terytorialnych samców

Parametr 1 "populacja": FV

Parametr 2 „siedlisko”: FV

Parametr 3 „szanse zachowania gatunku”: FV

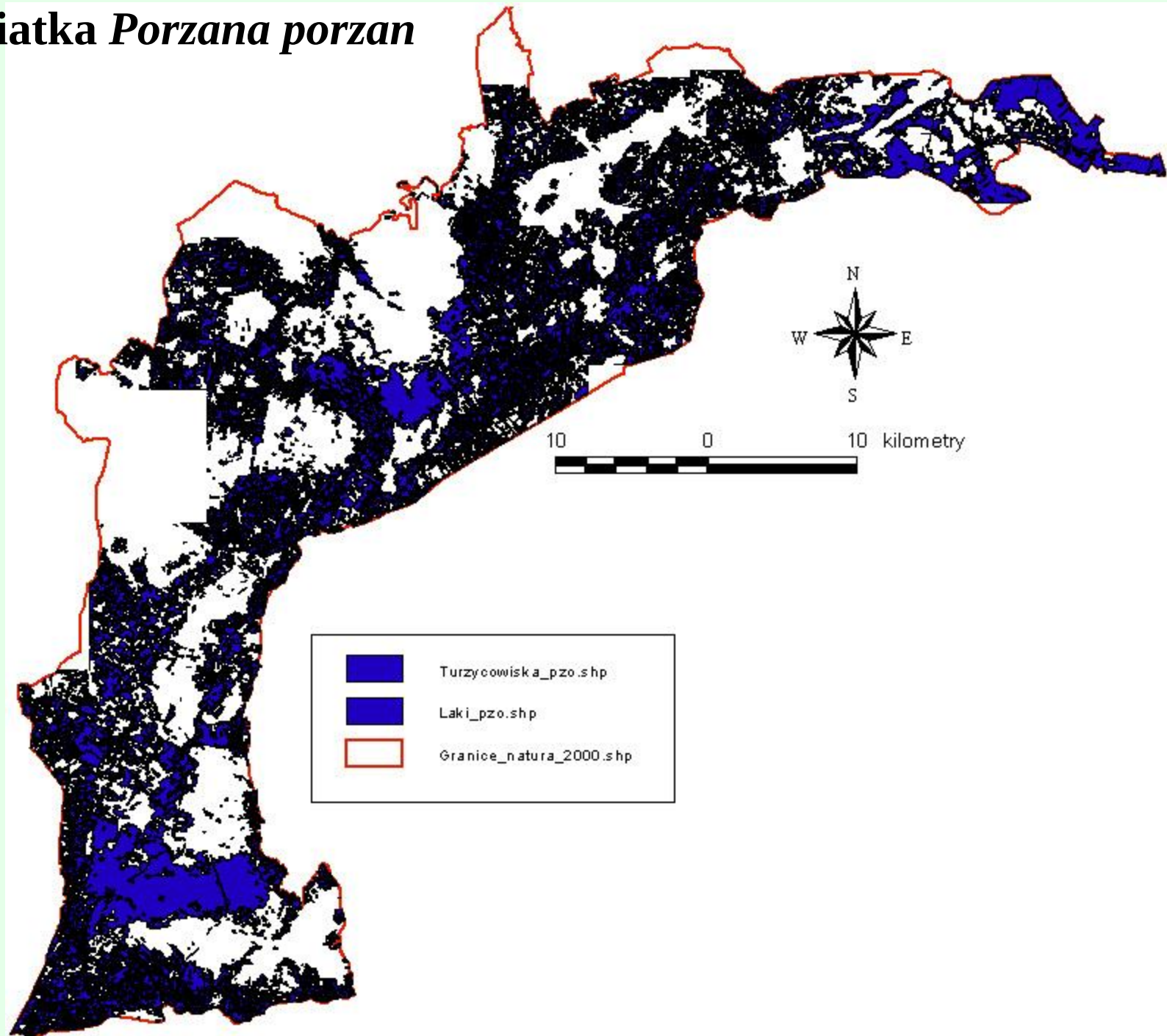
łączna ocena stanu ochrony: FV

A119 kropiatka *Porzana porzana*

Siedliska: podmokłe łąki i turzycowiska

A119 kropiatka *Porzana porzana*

A119 kropiatka *Porzana porzana*

Zagrożenia	Metody działań ochronnych	Cele zabiegów ochronnych
- intensywne rolnictwo na łąkach, pastwiskach i torfowiskach	- zastosowanie ekstensywnego użytkowania łąk, koszenie raz w roku po 15.07., - zastosowanie programów rolnośrodowiskowych (rolnośrodowiskowo-klimatycznych) w granicach Ostoi	- umożliwienie wyprowadzenia lęgów bez strat spowodowanych przez sprzęt używany do koszenia,
- wysoki wpływ antropopresji (wędkarstwo, turystyka),	- intensywna kontrola szlaków turystycznych, zarówno lądowych jak i wodnych w okresie lęgowym (kwiecień-lipiec)	- zmniejszona penetracja siedliska w okresie lęgowym
- drenaż rzek, kanałów, osuszanie terenów podmokłych,	- opracowanie planu gospodarowania wodą, - przeciwdziałanie powstawaniu nielegalnego drenażu,	- utrzymanie podmokłych łąk i torfowisk, zapobieganie przesuszeniu siedlisk,
- zarastanie	- usuwanie krzewów, - kontrolowane koszenia co 3-5 lat	- utrzymanie terenów otwartych niezbędnych do funkcjonowania populacji

A120 zielonka Porzana parva

Liczebność:

2012 r. – 25 terytorialnych samców

Parametr 1 "populacja": U1

Parametr 2 „siedlisko”: U1

Parametr 3 „szanse zachowania gatunku”: U1

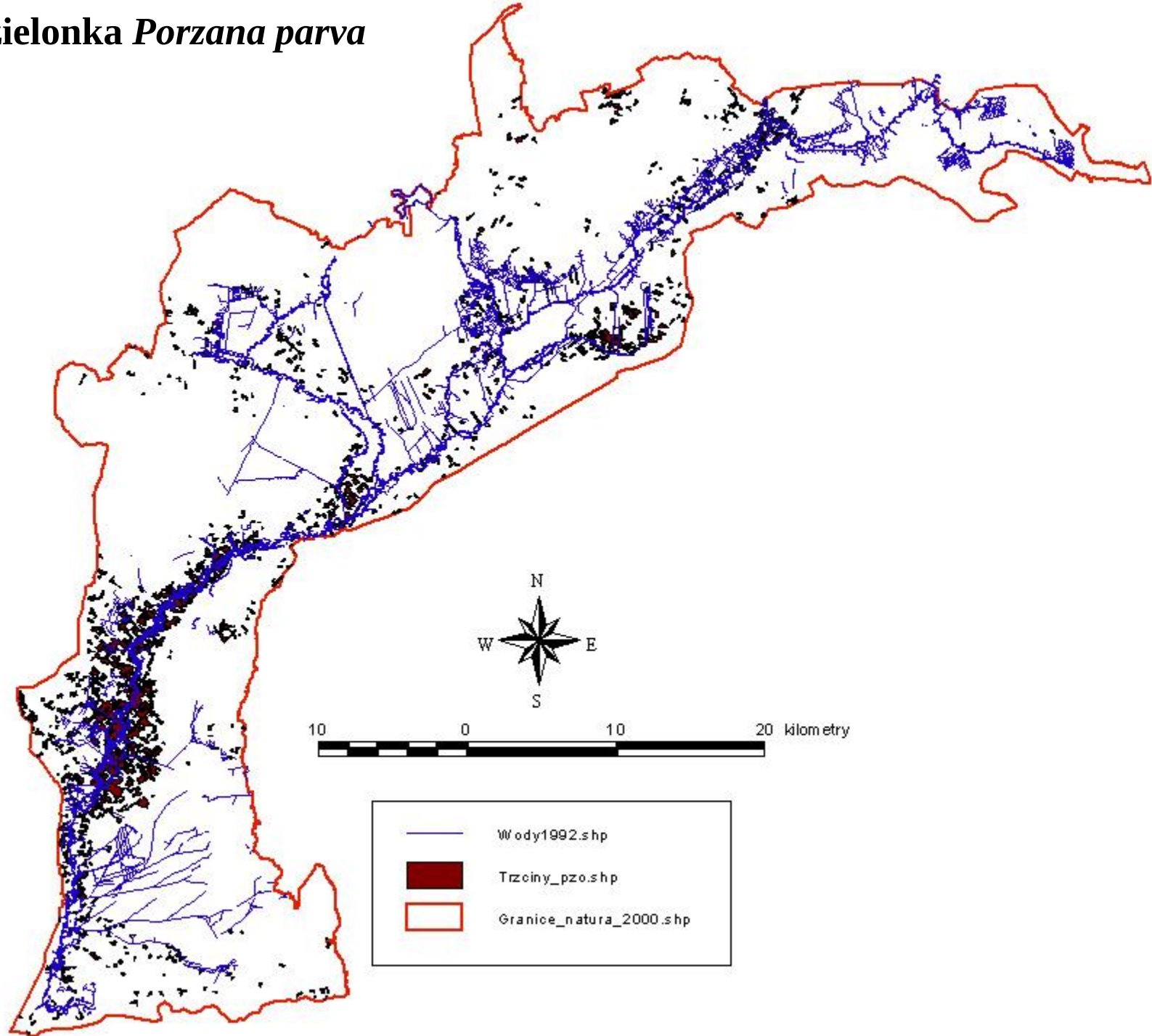
łączna ocena stanu ochrony: U1

A120 zielonka *Porzana parva*

**Siedliska: przybrzeżne pasy trzciny, pałki
nad brzegami rzek i kanałów**

A120 zielonka *Porzana parva*

A120 zielonka *Porzana parva*

Zagrożenia	Metody działań ochronnych	Cele zabiegów ochronnych
- drenaż rzek, kanałów, osuszanie terenów podmokłych,	- opracowanie planu gospodarowania wodą, przeciwdziałanie powstawaniu nielegalnego drenażu,	- utrzymanie podmokłych łąk i torfowisk, zapobieganie przesuszeniu siedlisk,
- wysoki wpływ antropopresji (wędkarstwo, turystyka),	- intensywna kontrola szlaków turystycznych, zarówno lądowych jak i wodnych w okresie lęgowym (kwiecień – lipiec)	- zmniejszona penetracja siedliska w okresie lęgowym

A122* derkacz *Crex crex

Liczebność:

2012 r. – 410-584 terytorialnych samców

Parametr 1 "populacja": U2

Parametr 2 „siedlisko”: U2

Parametr 3 „szanse zachowania gatunku”: U2

łączna ocena stanu ochrony: U2

A122 derkacz *Crex crex*

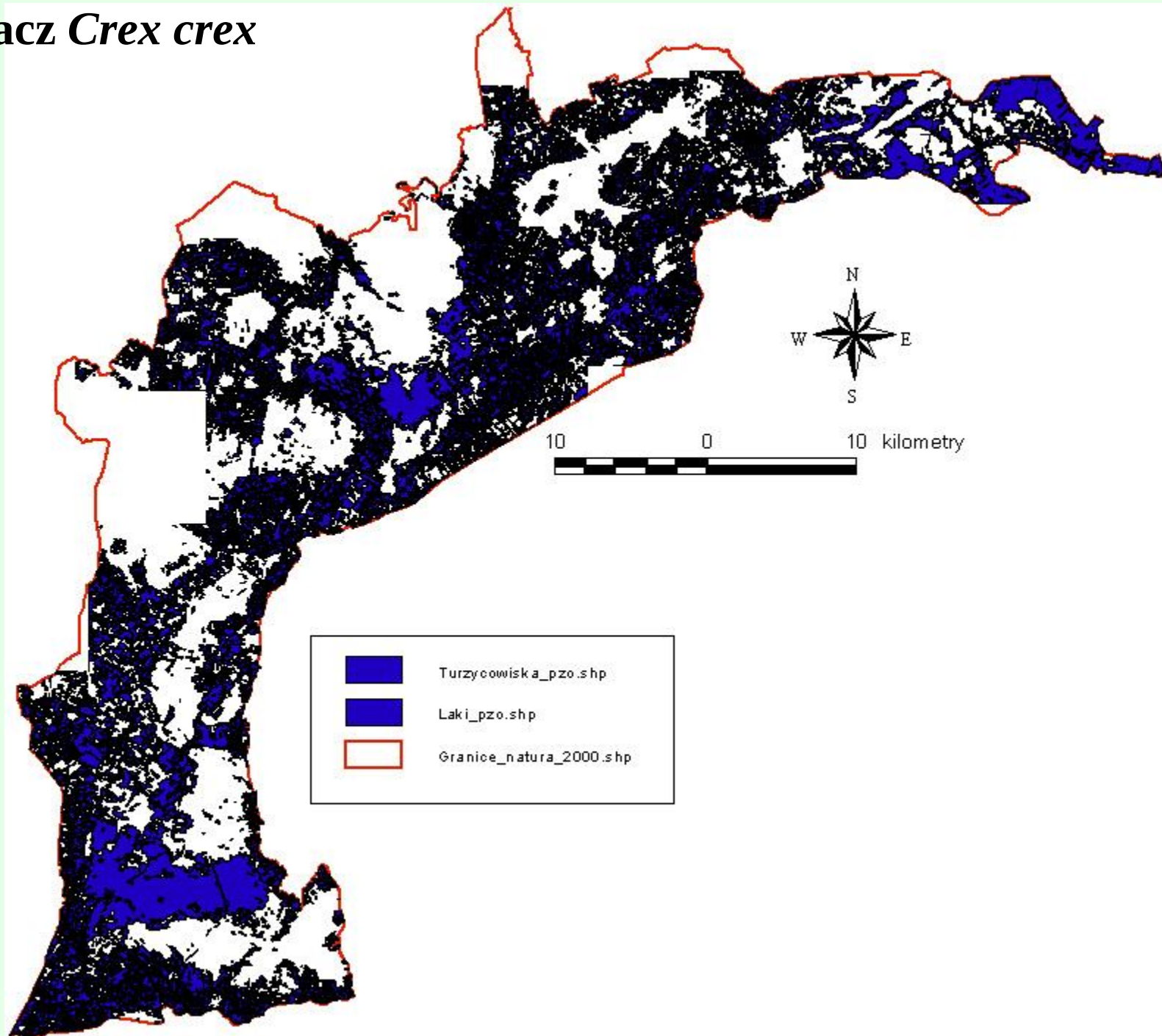
Siedliska: ekstensywnie użytkowane łąki i turzycowiska, pola

A122 derkacz *Crex crex*

A122 derkacz *Crex crex*

A122 derkacz *Crex crex*

Zagrożenia	Metody działań ochronnych	Cele zabiegów ochronnych
-intensywne użytkowanie łąk, - osuszanie terenów podmokłych,	-zastosowanie ekstensywnego użytkowania łąk, koszenie raz w roku po 15.07. - zastosowanie programów rolnośrodowiskowych (rolnośrodowiskowo-klimatycznych) w granicach Ostoi	- umożliwienie wyprowadzenia lęgów bez strat spowodowanych przez sprzęt używany do koszenia,
- melioracje rzek, kanałów,	- opracowanie planu gospodarowania wodą, przeciwdziałanie powstawaniu nielegalnego drenażu,	- utrzymanie podmokłych łąk i torfowisk, zapobieganie przesuszeniu siedlisk,
- zarastanie,	- usuwanie krzewów, kontrolowane koszenia co 3-5 lat	- utrzymanie terenów otwartych niezbędnych do funkcjonowania populacji

A153 kszczyk *Gallinago gallinago*

Liczebność:

2013 r. – w trakcie opracowania

Parametr 1 "populacja": FV

Parametr 2 „siedlisko”: FV

Parametr 3 „szanse zachowania gatunku”: FV

łączna ocena stanu ochrony: FV

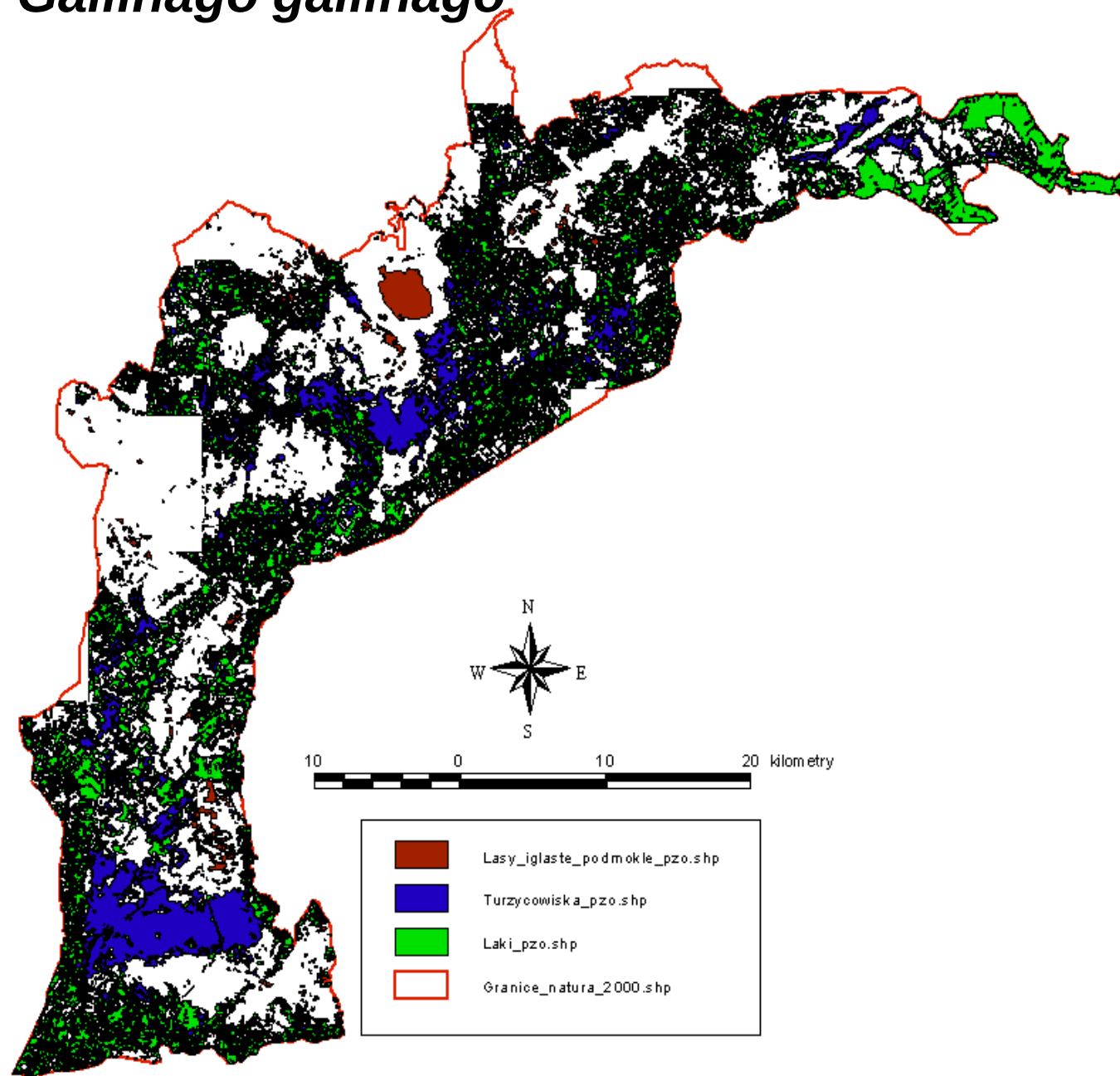
A153 kszyk *Gallinago gallinago*

A153 kszyk *Gallinago gallinago*

A153 *Gallinago gallinago*

A153 *Gallinago gallinago*

Zagrożenia	Metody działań ochronnych	Cele zabiegów ochronnych
- intensywne użytkowanie łąk,	- zastosowanie ekstensywnego użytkowania łąk, koszenie raz w roku po 15.07. - zastosowanie programów rolnośrodowiskowych (rolnośrodowiskowo-klimatycznych) w granicach Ostoi,	- umożliwienie wyprowadzenia lęgów bez strat spowodowanych przez sprzęt używany do koszenia,
- melioracje rzek, kanałów, - osuszanie terenów podmokłych,	- opracowanie planu gospodarowania wodą, przeciwdziałanie powstawaniu nielegalnego drenażu,	- utrzymanie podmokłych łąk i torfowisk, zapobieganie przesuszeniu siedlisk,
- zarastanie,	- usuwanie krzewów, kontrolowane koszenia co 3-5 lat	- utrzymanie terenów otwartych niezbędnych do funkcjonowania populacji

A154 dubelt *Gallinago media*

Liczebność:

2012 r. – 155-186 tokujących samców

Parametr 1 "populacja": U2

Parametr 2 „siedlisko”: U1

Parametr 3 „szanse zachowania gatunku”: U2

łączna ocena stanu ochrony: U2

A154 dubelt *Gallinago media*

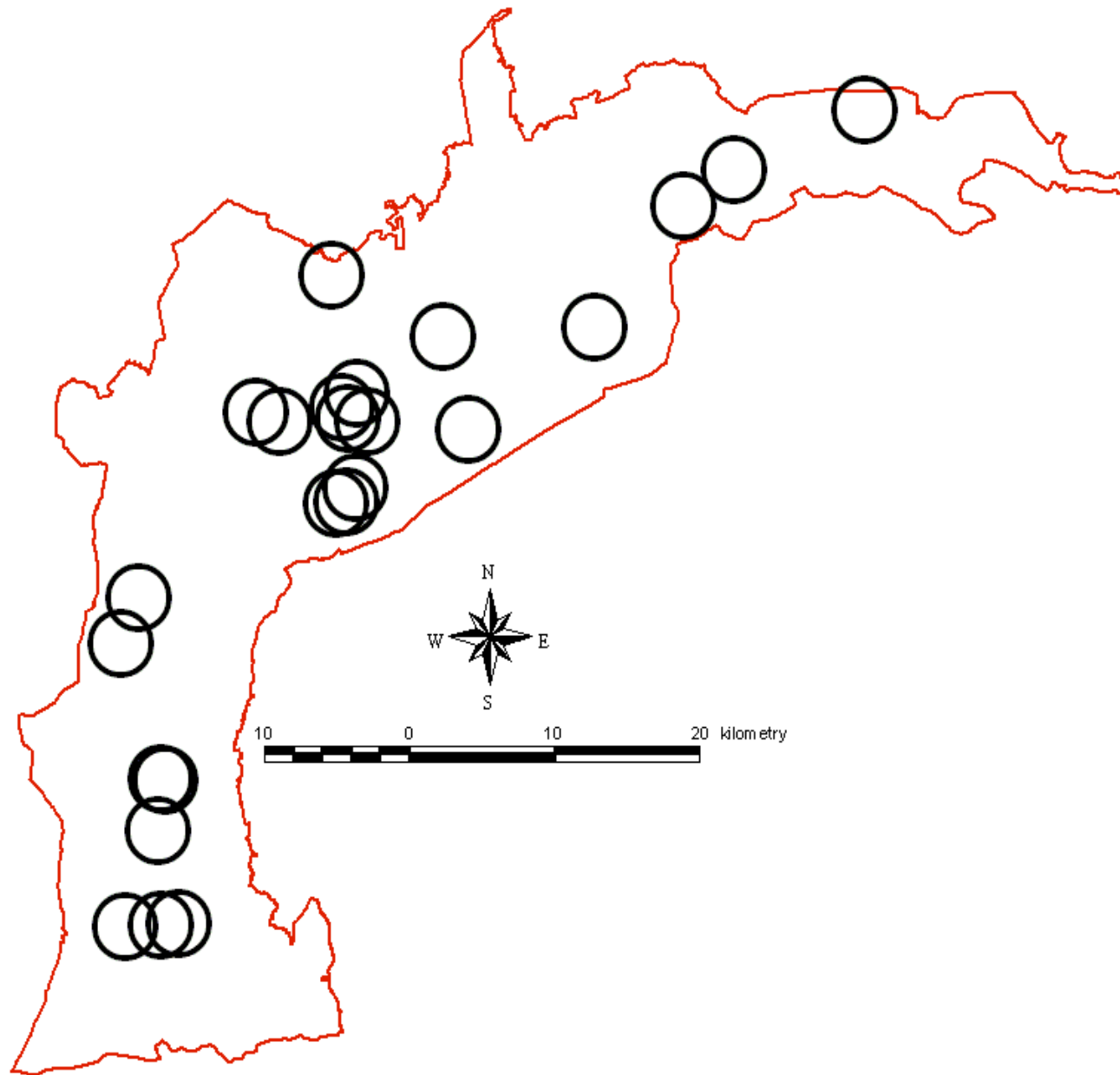

Siedliska: turzycowiska, wilgotne łąki i pastwiska

A154 dubelt *Gallinago media*

A154 dubelt *Gallinago media*

A154 dubelt *Gallinago media*

Zagrożenia	Metody działań ochronnych	Cele zabiegów ochronnych
- drenaż rzek, kanałów, osuszanie terenów podmokłych,	- opracowanie planu gospodarowania wodą, przeciwdziałanie powstawaniu nielegalnego drenażu,	- utrzymanie podmokłych łąk i torfowisk, zapobieganie przesuszeniu siedlisk,
- intensywne rolnictwo na łąkach, pastwiskach i torfowiskach,	- zastosowanie ekstensywnego użytkowania łąk, - koszenie raz w roku po 1.08., - zastosowanie programów rolnośrodowiskowych (rolnośrodowiskowo- klimatycznych) w granicach Ostoi,	- umożliwienie wyprowadzenia lęgów bez strat spowodowanych przez sprzęt używany do koszenia,

A193 rybitwa rzeczna *Sterna hirundo*

Liczebność:

- 3-11 par – 2012 r.
- 0-1 par – 2013 r.

Parametr 1 "populacja": **U2**

Parametr 2 „siedlisko”: **U2**

Parametr 3 „szanse zachowania gatunku”: **U2**

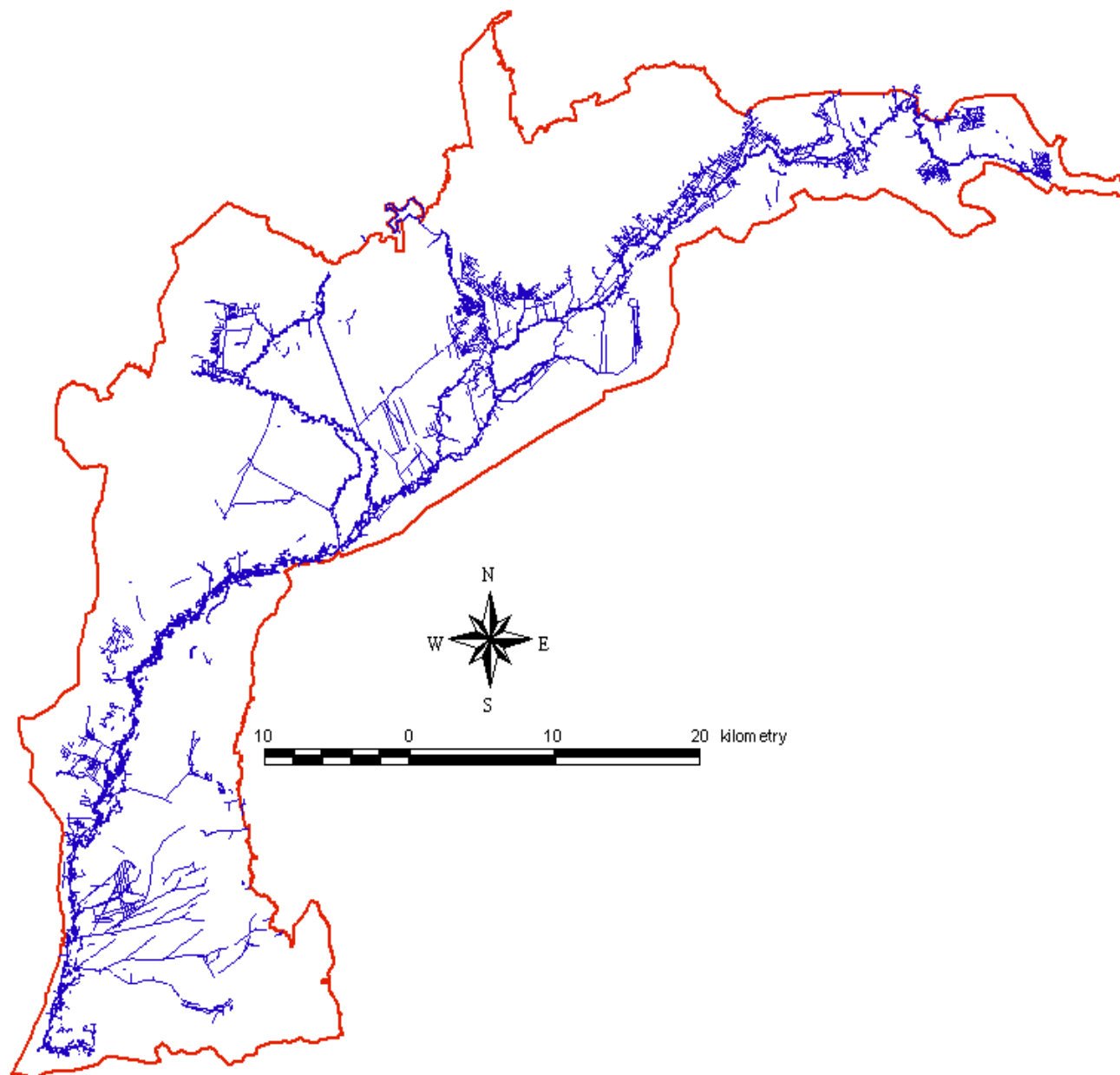
łączna ocena stanu ochrony: **U2**

A193 rybitwa rzeczna *Sterna hirundo*

Siedliska: piaszczyste, bądź żwirowe łachy i ławice wzdłuż rzek

A193 rybitwa rzeczna *Sterna hirundo*

A193 rybitwa rzeczna *Sterna hirundo*

Zagrożenia	Metody działań ochronnych	Cele zabiegów ochronnych
- intensywny wypas w potencjalnych miejscach lęgowych lub lęgowych (w sezonie lęgowym),	- propagowanie ekstensywnego rolnictwa, dostosowanie obsady zwierząt, w przypadku stwierdzenia lęgów (oznakowanie lub ogrodzenie)	-dostosowanie obsady zwierząt i oznakowanie lęgów zabezpieczy lęgi przed zniszczeniem - zapobiegnie zarastaniu terenów otwartych
- wysoki wpływ antropopresji (wędkarstwo, turystyka),	- intensywna kontrola szlaków turystycznych, zarówno lądowych jak i wodnych w okresie lęgowym (kwiecień – lipiec) a także okresowe ich zamykanie dla ruchu turystycznego,	- zmniejszona penetracja siedliska w okresie lęgowym,

A196 rybitwa białowąsa *Chlidonias hybridus*

Liczebność:

- **86 par –2012 r.**
- **100 par – 2013 r.**

Parametr 1 "populacja": FV

Parametr 2 „siedlisko”: U1

Parametr 3 „szanse zachowania gatunku”: U1

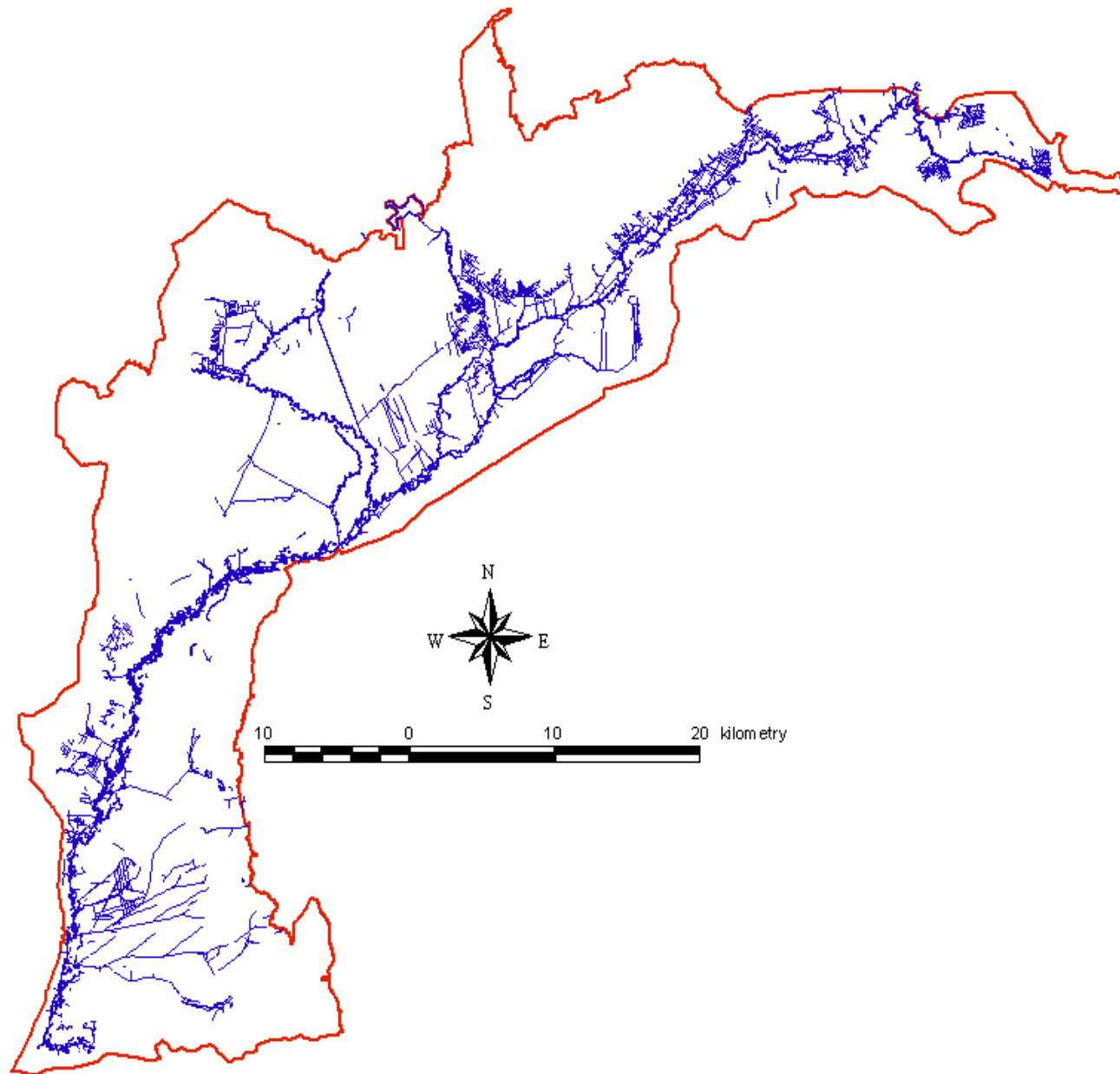
łączna ocena stanu ochrony: U1

A196 rybitwa białowąsa *Chlidonias hybridus*

Siedliska: rozlewiska na łąkach i turzycowiskach, storzecza

A196 rybitwa białowąsa *Chlidonias hybridus*

A196 rybitwa białowąsa *Chlidonias hybridus*

Zagrożenia	Metody działań ochronnych	Cele zabiegów ochronnych
- drenaż rzek, kanałów, osuszanie trenów podmokłych,	- opracowanie planu gospodarowania wodą, przeciwdziałanie powstawaniu nielegalnego drenażu,	- utrzymanie podmokłych łąk i torfowisk, zapobieganie przesuszeniu siedlisk, niezbędnych do funkcjonowania populacji
- wysoki wpływ antropopresji (wędkarstwo, turystyka),	- intensywna kontrola szlaków turystycznych, zarówno lądowych jak i wodnych w okresie lęgowym (kwiecień – lipiec) a także okresowe ich zamykanie dla ruchu turystycznego,	- zmniejszona penetracja siedliska w okresie lęgowym,
- zarastanie	- usuwanie krzewów, kontrolowane koszenia co 3-5 lat	- utrzymanie terenów otwartych

A197 rybitwa czarna *Chlidonias niger*

Liczebność:

- **86 par –2012 r.**
- **100 par – 2013 r.**

Parametr 1 "populacja": FV

Parametr 2 „siedlisko”: U1

Parametr 3 „szanse zachowania gatunku”: U1

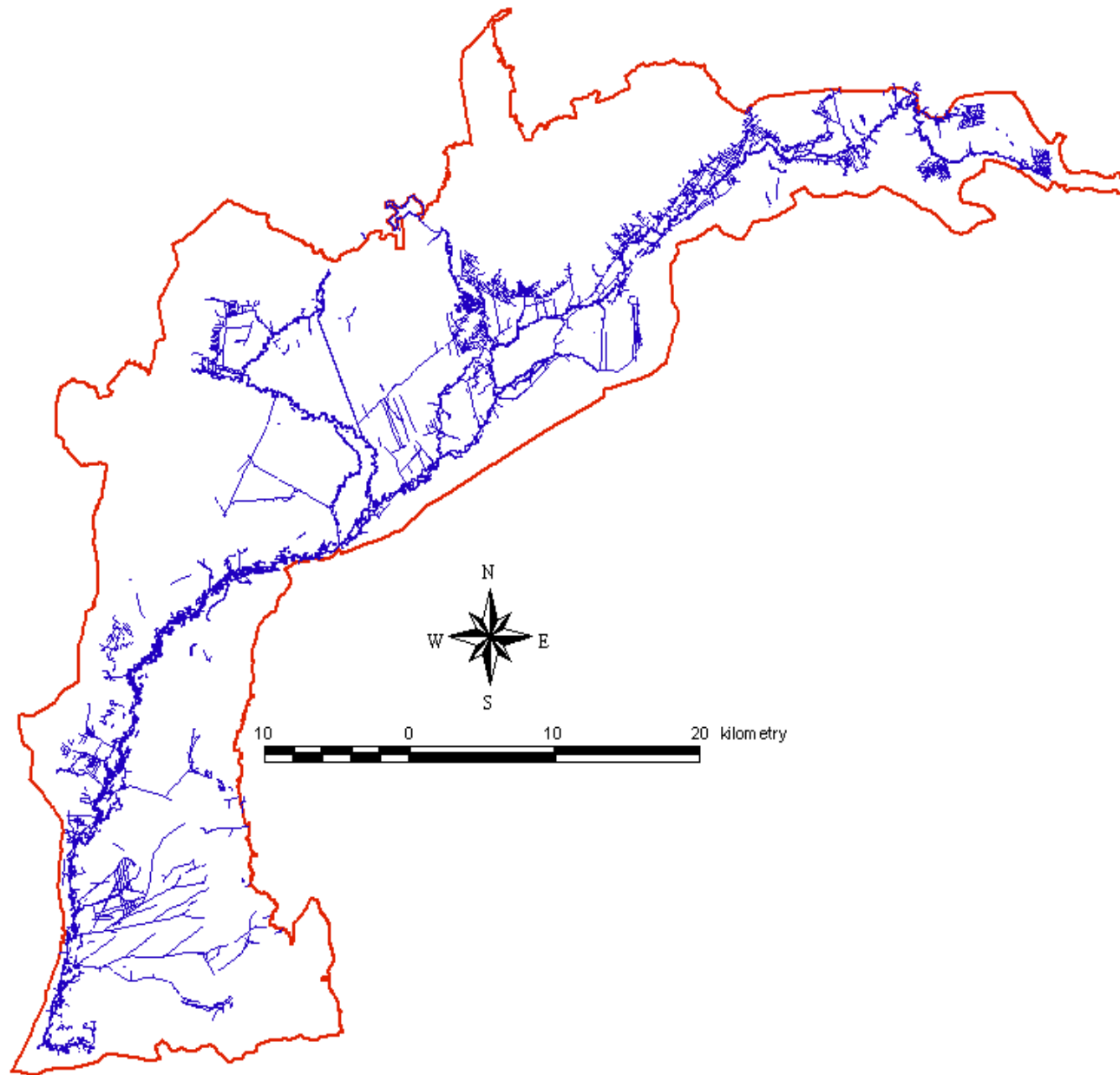
łączna ocena stanu ochrony: U1

A197 rybitwa czarna *Chlidonias niger*

siedliska – pływająca roślinność na starorzeczach
i na większych rozlewiskach

A197 rybitwa czarna *Chlidonias niger*

A197 rybitwa czarna *Chlidonias niger*

Zagrożenia	Metody działań ochronnych	Cele zabiegów ochronnych
- drenaż rzek, kanałów, osuszanie trenów podmokłych,	- opracowanie planu gospodarowania wodą, przeciwdziałanie powstawaniu nielegalnego drenażu,	- utrzymanie podmokłych łąk i torfowisk, zapobieganie przesuszeniu siedlisk, niezbędnych do funkcjonowania populacji
- wysoki wpływ antropopresji (wędkarstwo, turystyka),	- intensywna kontrola szlaków turystycznych, zarówno lądowych jak i wodnych w okresie lęgowym (kwiecień – lipiec) a także okresowe ich zamykanie dla ruchu turystycznego,	- zmniejszona penetracja siedliska w okresie lęgowym,
- zarastanie	- usuwanie krzewów, kontrolowane koszenia co 3-5 lat	- utrzymanie terenów otwartych

A222 uszatka błotna *Asio flammeus*

Liczebność:

- **3-5 par –2012 r.**
- **0-1 para – 2013 r.**

Parametr 1 "populacja": U1

Parametr 2 „siedlisko”: FV

Parametr 3 „szanse zachowania gatunku”: U1

łączna ocena stanu ochrony: U1

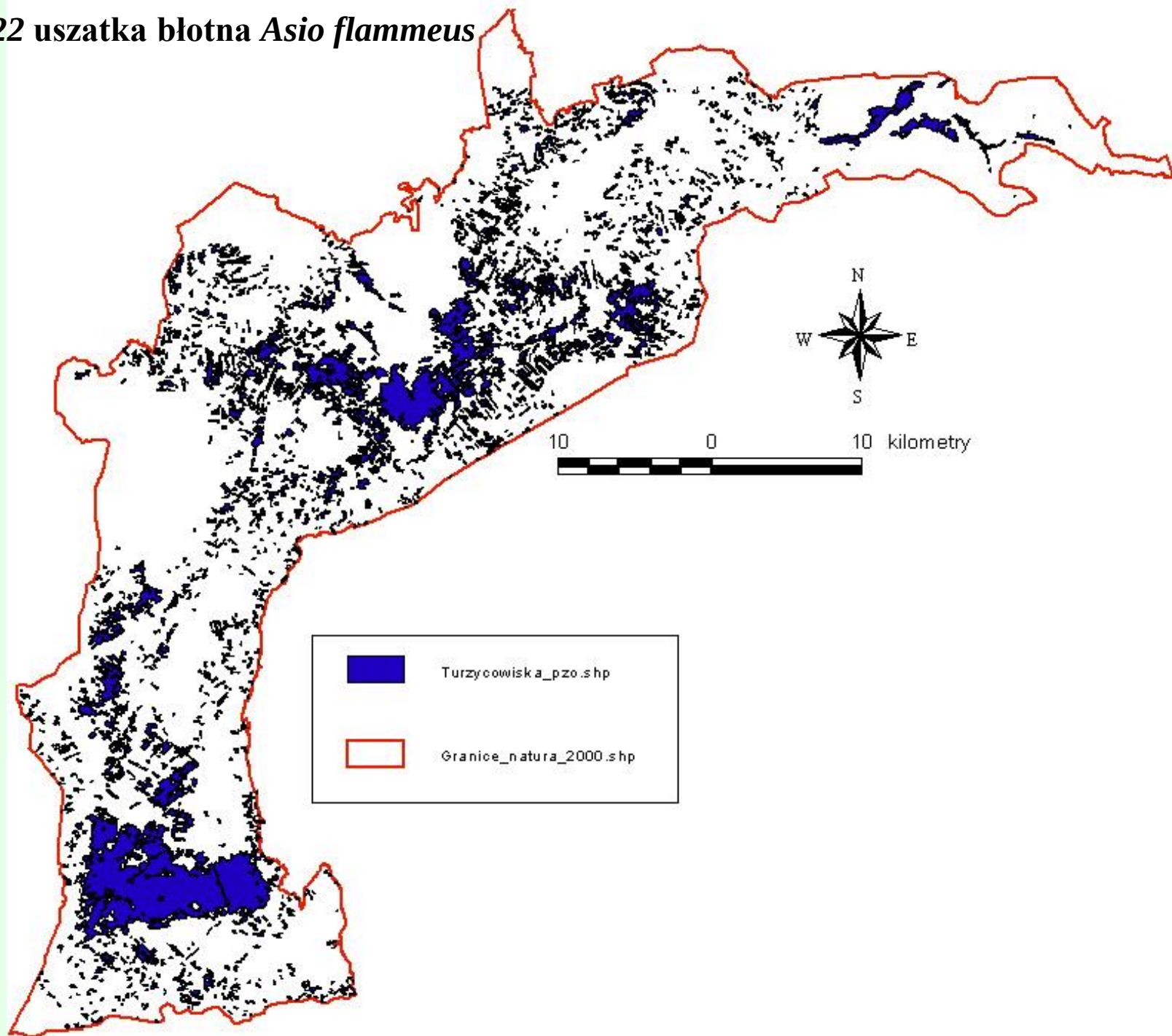
A222 uszatka błotna *Asio flammeus*

Siedliska: otwarte turzycowiska i podmokłe łąki z pojedynczymi drzewami i krzewami które są czatowniami

A222 uszatka błotna *Asio flammeus*

A222 uszatka błotna *Asio flammeus*

Zagrożenia	Metody działań ochronnych	Cele zabiegów ochronnych
- drenaż rzek, kanałów, osuszanie trenów podmokłych,	- opracowanie planu gospodarowania wodą, przeciwdziałanie powstawaniu nielegalnego drenażu,	- utrzymanie podmokłych łąk i torfowisk, zapobieganie przesuszeniu siedlisk,
- intensywne rolnictwo na torfowiskach,	-promowanie ekstensywnego użytkowania łąk, koszenie raz w roku po 15.07., -zastosowanie programów rolnośrodowiskowych (rolnośrodowiskowo- klimatycznych) w granicach Ostoi,	- umożliwienie wyprowadzenia lęgów bez strat spowodowanych przez sprzęt używany do koszenia,
- zarastanie	- usuwanie krzewów (pozostawienie pojedynczych drzew), kontrolowane koszenia co 3- 5 lat,	- pojedyncze drzewa są wykorzystywane przez ptaki jako czatownie, utrzymanie terenów otwartych niezbędnych do funkcjonowania populacji

A264 Ierka *Lullula arborea*

Liczebność:

•2012 r. – 242 par

Parametr 1 "populacja": U1

Parametr 2 „siedlisko”: U1

Parametr 3 „szanse zachowania gatunku”: U1

łączna ocena stanu ochrony: U1

A264 lerka *Lullula arborea*

Siedliska: wydmy, obrzeża lasów iglastych, zręby i młodniki na glebach piaszczystych, ciepłolubne murawy napiaskowe

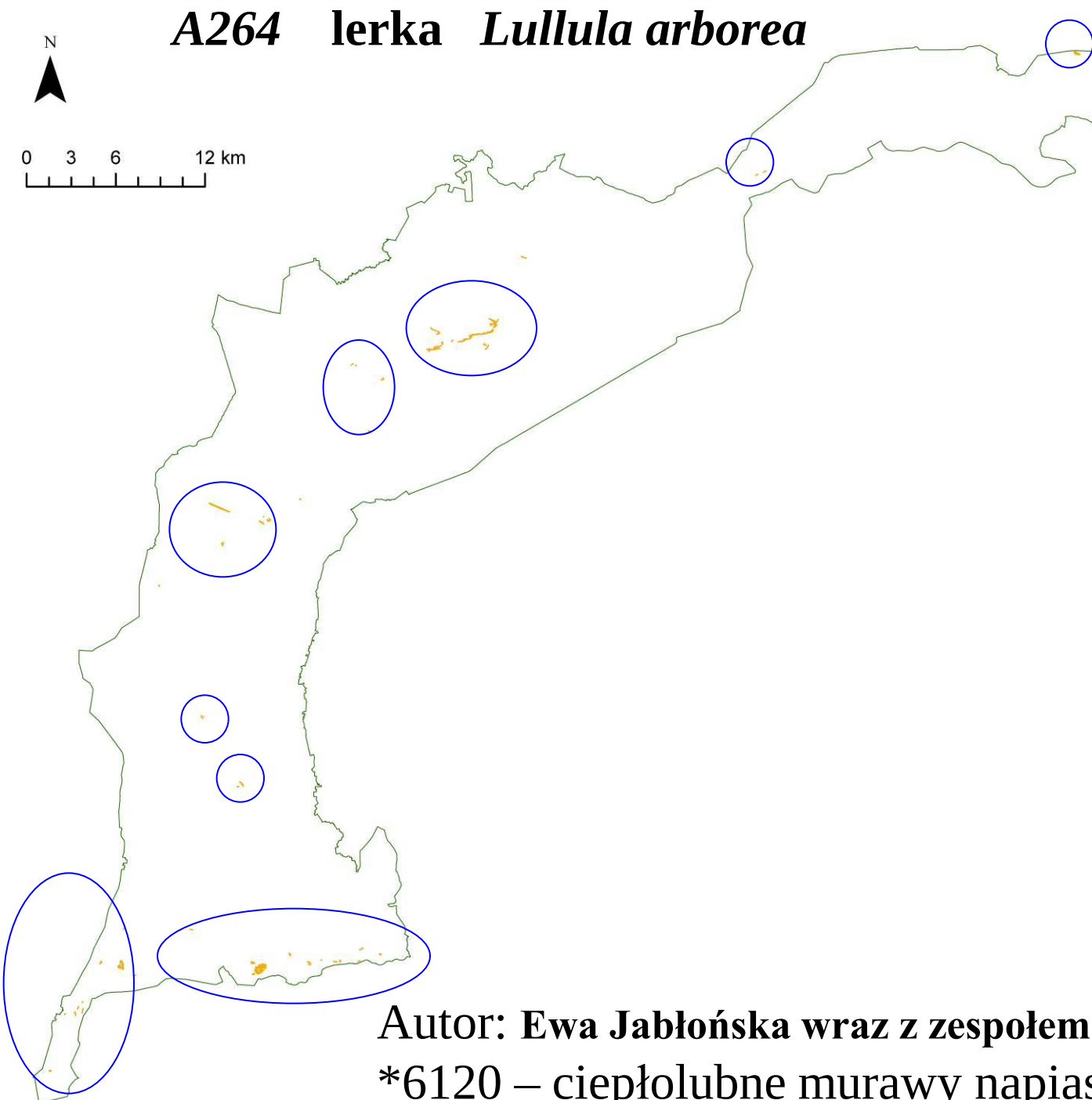
A264 lerka *Lullula arborea*

A264 lerka *Lullula arborea*

0 3 6 12 km

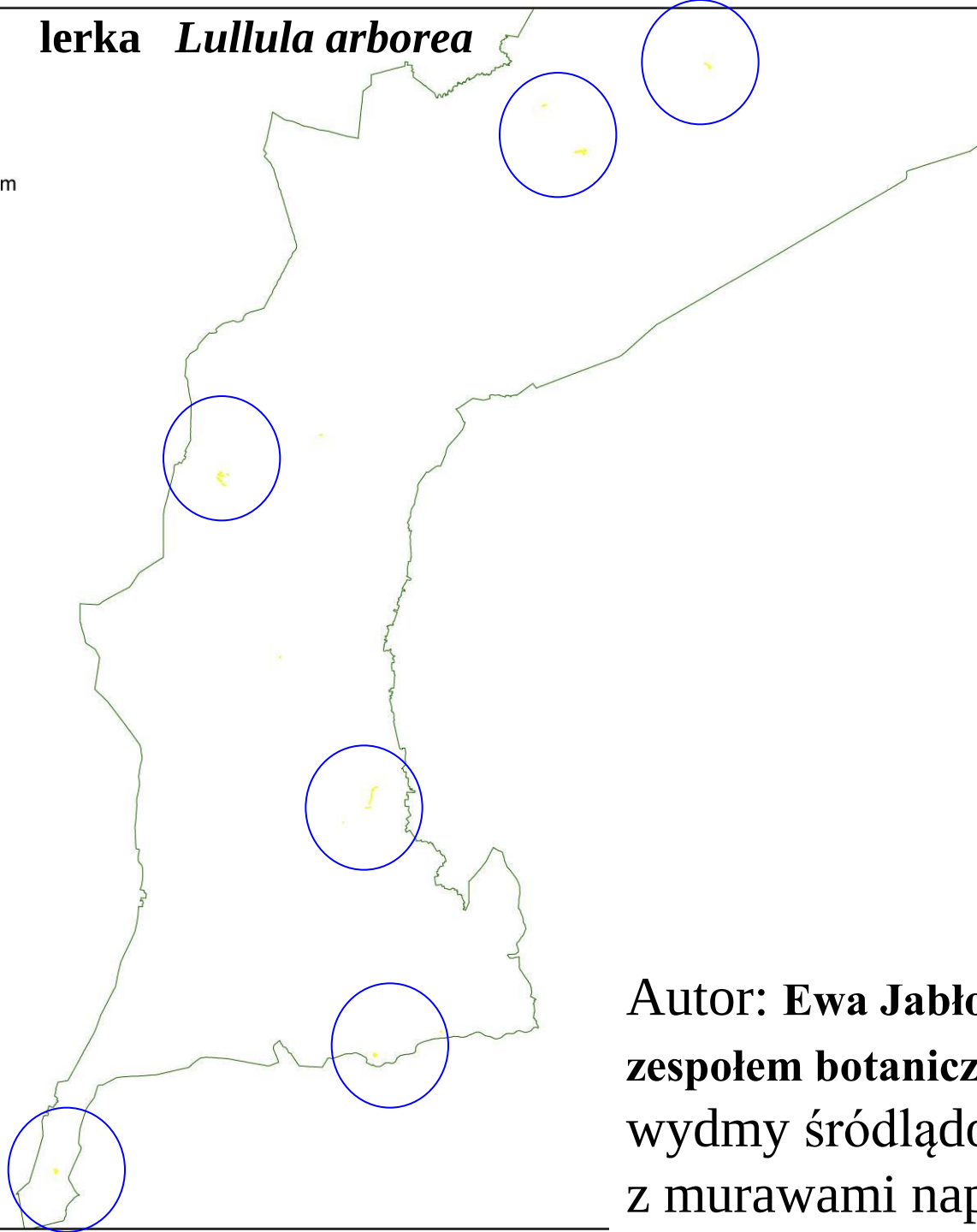

Autor: Ewa Jabłońska wraz z zespołem botanicznym
***6120 – ciepłolubne murawy napiaskowe**

A264 lerka *Lullula arborea*

0 2 4 8 km

**Autor: Ewa Jabłońska wraz z
zespołem botanicznym 2330 –
wydmy śródlądowe
z murawami napiaskowymi**

A264 **lerka** *Lullula arborea*

Zagrożenia	Metody działań ochronnych	Cele zabiegów ochronnych
- zalesianie	- kontrolowana gospodarka leśna w typowych siedliskach (pozostawianie niezalesionych wydm, polan śródleśnych i zrębów a także terenów graniczących z lasami)	- utrzymanie odpowiedniego siedliska lęgowego
- intensywne rolnictwo	- promowanie programów rolnośrodowiskowych (rolnośrodowiskowo- klimatycznych) w granicach Ostoi	- utrzymanie mozaikowatej struktury krajobrazu, zmniejszenie nawożenia i mechanizacji rolnictwa

A272 podróżniczek *Luscinia svecica*

Liczebność:

- **2013 r. – w trakcie opracowania**

Parametr 1 "populacja": w trakcie opracowania

Parametr 2 „siedlisko”: FV

Parametr 3 „szanse zachowania gatunku”: FV

łączna ocena stanu ochrony: FV

A272 podróżniczek *Luscinia svecica*

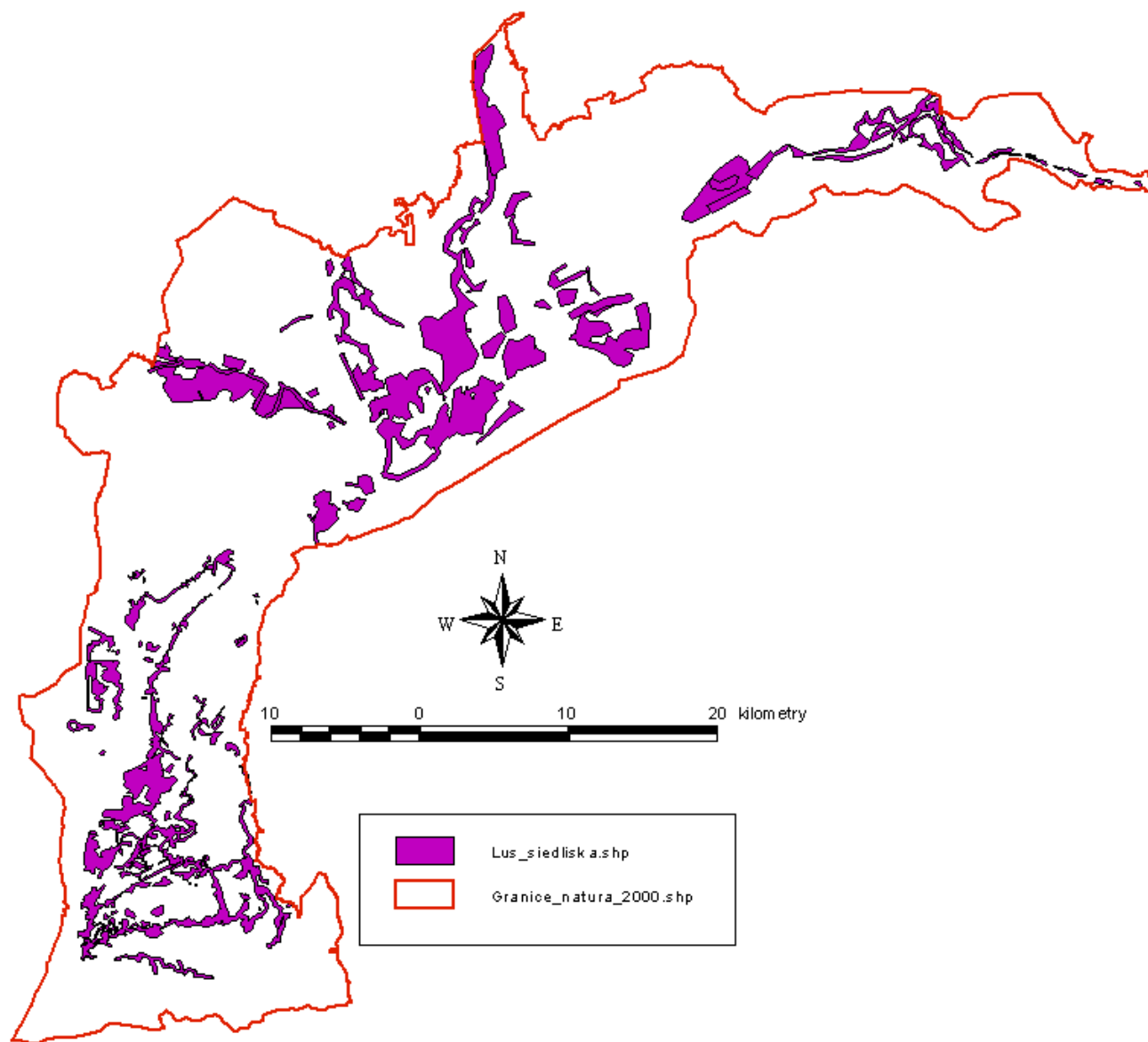
Siedliska: strefa przejściowa pomiędzy lasami i torfowiskami z pasami dobrze uwilgotnionych krzewów

A272 podróżniczek *Luscinia svecica*

A272 podróżniczek *Luscinia svecica*

A272 podróźniczek *Luscinia svecica*

Zagrożenia	Metody działań ochronnych	Cele zabiegów ochronnych
- drenaż rzek, kanałów, osuszanie terenów podmokłych,	- opracowanie planu gospodarowania wodą, przeciwdziałanie powstawaniu nielegalnego drenażu,	- utrzymanie podmokłych łąk i torfowisk, zapobieganie przesuszeniu siedlisk,
- nieodpowiednie koszenie	- kontrolowane usuwanie krzewów i koszenia co 3-5 lat z zachowaniem strefy ekotonu	- utrzymanie odpowiedniego siedliska lęgowego (szeroka i urozmaicona strefa ekotonu)

A294 wodniczka *Acrocephalus paludicola*

Liczebność:

- **2013 r. – 2594 śpiewających samców**

Parametr 1 "populacja": **FV**

Parametr 2 „siedlisko”: **U1**

Parametr 3 „szanse zachowania gatunku”: **U1**

łączna ocena stanu ochrony: **U1**

Siedliska: otwarte turzycowiska i podmokłe łąki

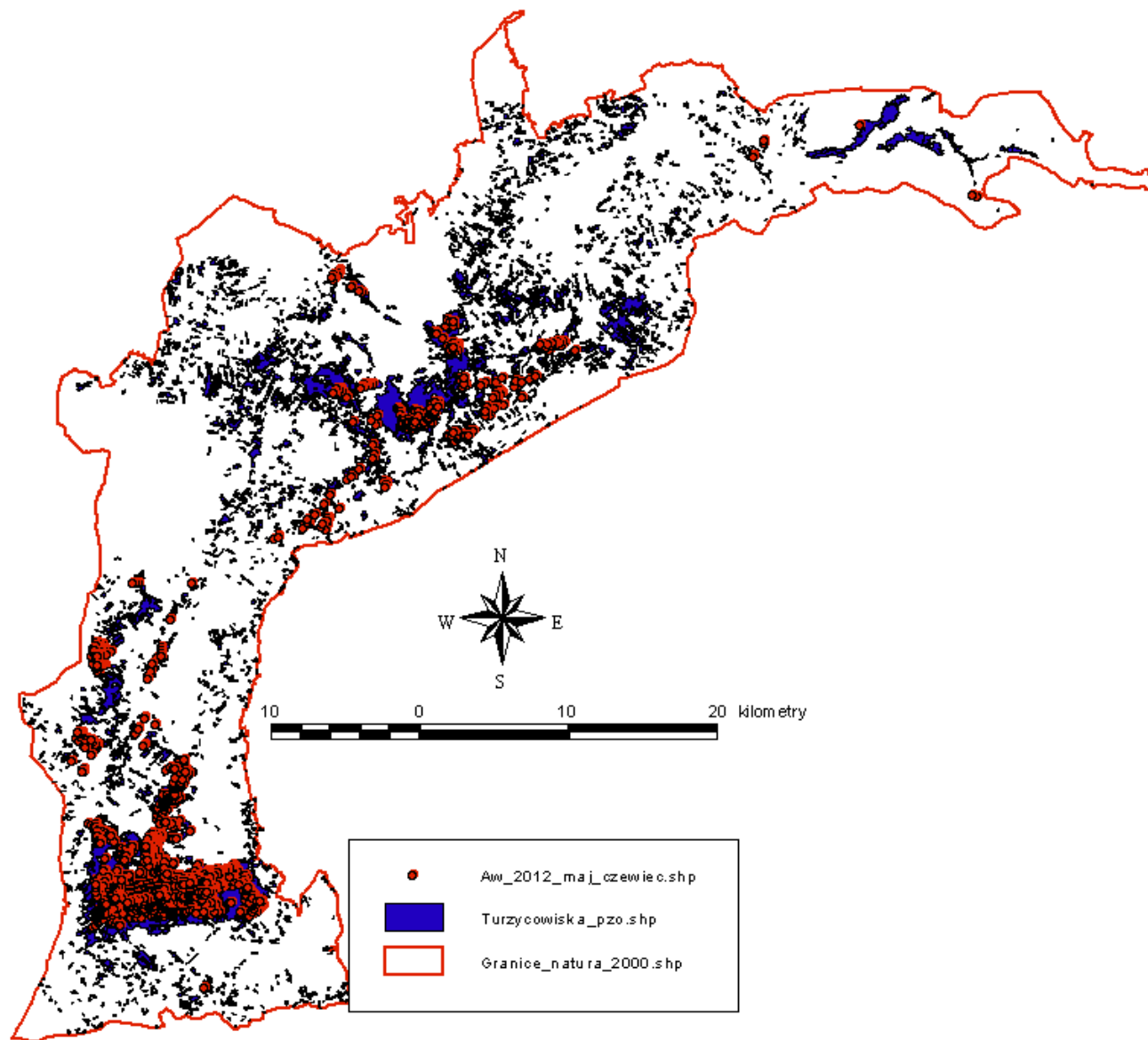

A294 wodniczka *Acrocephalus paludicola*

A294 wodniczka *Acrocephalus paludicola*

A294 wodniczka *Acrocephalus paludicola*

A294 wodniczka *Acrocephalus paludicola*

Zagrożenia	Metody działań ochronnych	Cele zabiegów ochronnych
- drenaż rzek, kanałów, osuszanie terenów podmokłych,	- opracowanie planu gospodarowania wodą, przeciwdziałanie powstawaniu nielegalnego drenażu,	- utrzymanie podmokłych łąk i torfowisk, zapobieganie przesuszeniu siedlisk,
- intensywne rolnictwo na łąkach, pastwiskach i torfowiskach,	- promowanie ekstensywnego użytkowania łąk, -koszenie raz w roku po 31.08., -zastosowanie programów rolnośrodowiskowych (rolnośrodowiskowo- klimatycznych) w granicach Ostoi,	- umożliwienie wyprowadzenia lęgów bez strat spowodowanych przez sprzęt używany do koszenia,
- zarastanie	- usuwanie krzewów i ekstensywne koszenia roślinności zielnej co 3-5 lat,	- utrzymanie terenów otwartych niezbędnych do funkcjonowania populacji

A small bird, possibly a reed bed warbler, is perched on a thin, vertical plant stem. The bird has a yellowish-brown head, a dark eye, and a white breast with dark streaks. It is facing right. The background is a blurred field of green grass and reeds.

**Dziękuję za
uwagę**